

ERIC HOOFD SCHILDERSBEDRIJF

Voor al uw binnen- en buitenschilderwerk.

Maalderij 8 • 3755 CG Eemnes • Tel. 06-51886413 • www.ehschilders.nl • e.hoofd@live.nl

KOOT
EEMNES

WWW.KOOTPEUGEOT.NL

de Kaasschuur
Sinds 1968

ambachtelijke kazen
www.dekaasschuur.nl

exclusieve wijnen
Laarderweg 45

heerlijke noten
3755 AL Eemnes

EEMoptiek

Gediplomeerd opticien
en contactlensspecialist
Lid A.N.V.C.

Laarderweg 44
3755 AP Eemnes

☎ 035 - 621 24 99
🌐 www.eemoptiek.nl
✉ info@eemoptiek.nl

openingstijden: dinsdag t/m vrijdag 9.00-18.00 uur. zaterdag 09.00-17.00 uur

HISTORISCHE KRING EEMNES

Kwartaalblad

Jaargang 38

2 - 2016

*De Groentespecialzaak van
Eemnes en omstreken!*

Lekker Gezond, Laarderweg 24B
3755 AN Eemnes, TE: 035 5386257

Topkwaliteit Groente & Fruit
Verse Salades
Verse Maaltijden
Verse Soepen
Vers gesneden Groentemixen
Verse Sappen
Fruit Kisten
Superfood
Tarwegras-sap

WWW.WELKOOP.NL

Speciaalzaak in:

- tuinartikelen
- diervoeders en benodigdheden
- ijzerwaren en gereedschappen
- werkkleding en -schoeisel
- agrarische artikelen

SOEST Torenstraat 16,
EEMNES Noordersingel 18B,

AUTO CENTRUM EEMNES

Goed is niet Goed genoeg....

info@autocentrumemnes.nl

www.autocentrumemnes.nl

BOSCH
Technologie voor het leven

Bramenberg 6
3755 BX Eemnes

(035) 539 5174 | 06 559 737 39

(035) 539 5169

HISTORISCHE KRING EEMNES

DOEL VAN DE VERENIGING IS:

*Bevordering van de kennis van- en de
belangstelling voor de geschiedenis in
algemene zin en de geschiedenis van
Eemnes, met aansluitend gebied, in het
bijzonder.*

jaargang 38, nr. 2
maart 2016

verschijnt viermaal per jaar
ISSN (druk) 1384-0657
ISSN (digitaal) 2666-6200

BESTUUR

Voorzitter:
Mw. N.E. Lemckert, Zilverchoon 11
3755 TH Eemnes, 035-5311913
Secretaris:
J.J. Groeneveld, Zilverchoon 37,
3755 TH Eemnes, 035-5381609
Penningmeester:
Vacature
HKE-Girorekening NL71INGB0002080362
HKE-Rabobank NL31RABO0315911425
Leden:
H.A. van Hees, 035-5389849
J.B. Nouwens, 035-5389239
D.E.C. Scherpenzeel, 035-5388660
Mw. E.C.M. Seure, 035-5310129

LEDENADMINISTRATIE

G.A.M. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.

KWARTAALBLAD

Redactieadres
Kerkstraat 15, 3755 CK Eemnes
035-5389849, info@kleinwee.demon.nl

Redactie:
Henk van Hees
Ruud Ham

Opmaak:
Hans van Gelder

Druk:
Drukkerij J. Bout & Zn – Huizen

Losse nummers:
€ 4,- excl. verzendkosten

LIDMAATSCHAP

€ 14,- p.j., incl. kwartaalblad, voor leden in
de BEL-gemeenten (Blaricum Eemnes en
Laren NH). Leden buiten dit gebied betalen
€ 22,- p.j. i.v.m. verzendkosten.
Opzegging schriftelijk voor 1 december.
Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.

INTERNET HKE-ACTUEEL

www.historischekringemnes.nl
info@historischekringemnes.nl

WERKGROEPEN

Bebouwingsgeschiedenis:
R.T. v.d. Schaaf, 035-5386094

Beeld en Geluid:
J. Frantsen, 035-5310442

Documentatie:
J.J. Groeneveld, 035-5381609

Voorwerpen:
H.H.M. van Roy, 035-5312531

Bibliografie:
R.T. van der Schaaf, 035-5386094

Foto's:
R.J. Ham, 035-5311424

Genealogie:
H.A. van Hees, 035-5389849

Interviews:
H.A. van Hees, 035-5389849

Tentoonstellingen:
J.B. Nouwens, 035-5389239

Website:
W.A.M. de Witte, 035-5388130

© 2016 Historische Kring Eemnes. Alle rechten voorbehouden. Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie. De uitgever heeft er naar gestreefd de rechten van illustraties volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen nog bepaalde rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich te wenden tot de uitgever: info@historischekringemnes.nl. Auteurs die in dit tijdschrift publiceren geven daarmee onvoorwaardelijk toestemming tot het in digitale vorm opnemen in openbare databases. Logo van HKE: © 2009 Joop Smids, Eemnes, met alleenrecht van gebruik voor HKE.

Inhoud

Van de voorzitter	67
In memoriam: Jan van Wijk (<i>Henk van Hees</i>)	68
In memoriam: Stef van Zanden (<i>Henk van Hees</i>)	71
Interview met Coraline Bäcker (<i>Jan Delfgou</i>)	73
Oost-Nederlandse families in Eemnes, Deel 1	84
Speuren naar een bommenwerper in de polder (<i>Peter Bruin</i>)	103
Oproep van de Werkgroep Streekdracht	118
Eemnesser Merklappen deel 1 (<i>Henk van Hees</i>)	119
De Bekker als burgemeester van Eemne geïnstalleerd (<i>E.G. van Ijken</i>)	127
Burgemeester Jhr. Louis Rutgers van Rozenburg (<i>Jaap Groeneveld</i>)	129
Rutgers van Rozenburg Burgervader Eemnes 1907-1936 (<i>M.J. van der Molen</i>)	131
Burgemeester Rutgers van Rozenburg (<i>Harm Boerma</i>)	137
Interview met medewerker HKE: Emmy Peek-van Beijeren (<i>Bert Snel</i>)	141
Koninklijke onderscheiding voor Rom van der Schaaf (<i>Henk van Hees</i>)	143
Inleveren kopij voor het volgend nummer	144

Tentoonstelling in de Oudheidkamer

t/m 17 september 2016:

EEMNESSER MERKLAPPEN

oudheidkamer eemnes

Raadhuislaan 2a

Telefoon 035-5382375

Geopend: zaterdags van 14-16 uur

Toegang gratis

Van de voorzitter

Jan van Wijk hielp zijn vrouw Bertie nog volop bij de voorbereidingen van de distributie van het vorige kwartaalblad. En op de algemene ledenvergadering vertelde Stef van Zanden nog enthousiast over de financiën van onze Kring en de andere activiteiten waar hij bij betrokken was. Nu zijn deze twee enthousiaste en betrokken bestuursleden niet meer in ons midden. Hun leven hield zomaar op.

De maand ervoor namen we ook afscheid van Gerard Cornelisse. Gerard heeft vele jaren het kwartaalblad rondgebracht en zat altijd vol verhalen totdat hij eind vorig jaar ziek werd. Het overlijden van deze mensen betekent een groot verlies voor onze kring, maar in de eerste plaats een groot verlies voor hun dierbaren. We gedenken Jan en Stef in dit blad met een In Memoriam.

Ondanks dit alles zijn de voorbereidingen voor het kwartaalblad gewoon doorgegaan en kunnen we u ook deze keer weer een keur aan verhalen voorleggen.

Vorig jaar dook Peter Bruin in de geschiedenis van Vlasman en Buis. Na de onthulling van het herdenkingsbord bij het neergestorte vliegtuig in de polder wilde Peter Bruin ook meer weten van het neerstorten van deze Lancaster bommenwerper en van de vindplaats. Zijn bevindingen deelt hij deze keer met ons.

Verder leest u verhalen over meer en minder bekende mensen uit Eemnes. Coraline Bäcker kennen we van haar schilderijen en Emmy Peek kennen we als gastvrouw in de Oudheidkamer. Dankzij onze interviewers komen we nog veel meer over deze mensen te weten. En wist u dat er diverse families in Eemnes uit het oosten van Nederland afkomstig zijn?

In het kader van de herdenking van de watersnood van 1916 wordt aandacht besteed aan Louis Rutgers van Rozenburg, die toen burgemeester van Eemnes was. Nieuwe contacten met zijn nazaten werden het uitgangspunt voor een aardig drieliik.

Deze maanden worden voorbereidingen getroffen om alle rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten in Eemnes te voorzien van een schildje of bord met informatie. We hopen dat op Open Monumentendag het eerste bordje officieel kan worden onthuld.

Een keur aan een ander soort monumentjes hangt er natuurlijk ook nog tot september in de Oudheidkamer: de Eemnesser merklappen trekken bewonderaars uit alle hoeken van Nederland. Duidelijk de moeite waard!

Liesbeth Lemckert

IN MEMORIAM

Jan van Wijk (1937-2016)

Het was echt schrikken toen we op 17 maart jl. hoorden dat onze Jan van Wijk plotseling was overleden. Een sympathieke man, een echte Eemneser, vanaf het eerste uur betrokken geweest bij onze Historische Kring Eemnes.

Toen de HKE in 1979 werd opgericht was Bertie, de vrouw van Jan er al meteen bij. Ze ging op een gegeven moment de ledenadministratie doen en ook de verspreiding van de kwartaalbladen verzorgen. Jan is bij dat werk haar rechterhand gebleven tot zijn dood. Jan kende veel mensen en omdat hij makkelijk contacten legde, kon hij ook snel nieuwe leden maken voor de HKE. Ook kon hij op zijn charmante wijze mensen enthousiast maken om vrijwilliger te worden voor de HKE

Het kon dan ook niet uitblijven dat Jan bestuurslid werd voor de HKE. Hij startte in 1996 en hij zat nog in het bestuur toen hij stierf. Jan organiseerde al die jaren de activiteiten van de HKE op Koninginnedag en Open Monumentendag. Daarnaast wierf hij gastvrouwen en -heren voor onze Oudheidkamer. Voor deze mensen maakte hij ook altijd de roosters. Rond Kerstmis verzorgde Jan attenties voor de vrijwilligers. Als het even kon, zat hij op zaterdagmiddag in de Oudheidkamer. Hij genoot dan met volle teugen van de contacten met de vrijwilligers en de bezoekers. Al pratende maakte hij onder de bezoekers geregeld nieuwe leden.

Jan had een grote liefde voor de Eemnesser polder. In zijn goede jaren nam hij vaak mensen mee de polder in om kennis te maken met het rijke vogelleven. Hij hielp ook altijd mee wanneer er in het gemaal bij de Sluis iets te doen was.

In de afgelopen jaren werd de gezondheid van Jan geleidelijk minder. Toch ging hij door met zijn werk voor de HKE en de Visclub Flevo. Toen hij aan de nierdialyse moest, kreeg hij veel beperkingen. Hij kon op zaterdagmiddag niet

Jan van Wijk in de Eemnesser polder. Foto: Patricia Houwer-van Agtmaal.

meer in de Oudheidkamer komen. Toen hij ook nog eens een nieuwe heup kreeg, meende hij met alles te moeten stoppen. Alleen nadat we hem hadden gewezen op zijn vele kwaliteiten, die hij nog kon gebruiken, besloot hij om zich vanaf maart opnieuw voor twee jaar in te zetten als bestuurslid. Het is er niet meer van gekomen want toen hij op de zonnige voorjaarsochtend van 17 maart jl. in zijn stoel zat, stopte zijn hart plotseling.

Het werd toen ineens heel stil. Geen vlotte babbels meer van Jan, onze charmante en ondeugende Jan van wie je niet zou zeggen dat hij al in zijn 79^e levensjaar was. Het grote gemis kan enigszins gecompenseerd worden door de dankbaarheid omdat onze HKE zo'n 35 jaar lang heeft kunnen profiteren van de enthousiaste inzet van JAN VAN WIJK.

We wensen Bertie, de kinderen met hun partners en de kleinkinderen veel sterkte, nu ze zonder Jan verder moeten!

Namens het bestuur van de Historische Kring Eemnes,

Henk van Hees

Jan van Wijk

Het boeiend spel
van maartse buien
en schitterende zonnestralen,
van vogels, die hun eieren leggen
en ontluikend groen,
dat om de hoek komt kijken.
Vanuit dit decor
is onze vogel Jan gevlogen.

Verankerd op ons netvlies:
Jan van Wijk
in zijn Eemnesser polder,
verrekijker in de aanslag!

Twintig jaar lang
zat hij mee aan deze tafel.
Altijd enthousiast over
zijn Historische Kring Eemnes.

Gastvrouwen, gastheren regelen,
Koninginnedag,
Open monumentendag,
distributie kwartaalboekjes,
postverzending kwartaalboekjes,
sponsors zoeken
enzovoort!

Subliem was hij
als werver van nieuwe leden!

De zaterdagmiddag
met Jan in de Oudheidkamer
gaf altijd extra sfeer!
Die gezellige babbel van Jan,
die is er nu alleen nog maar
in onze herinnering!

Want onze vogel Jan
is plotseling weggevlogen!
Is historie geworden!
Historie, die wij bijzonder koesteren
en waar wij zeer dankbaar om zijn!

Henk van Hees
25-4-2016

IN MEMORIAM

Stef van Zanden (1938-2016)

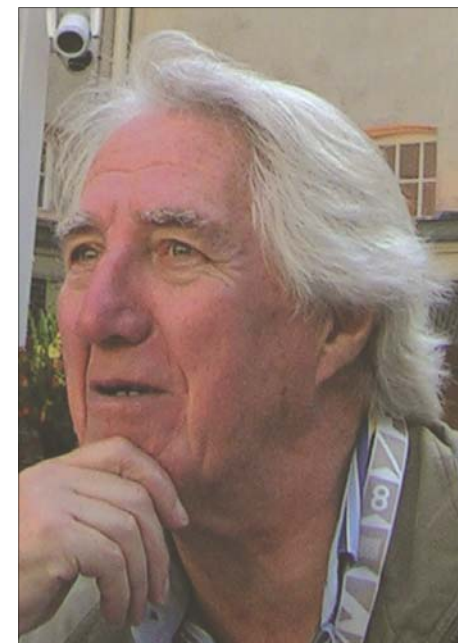
Nadat we, als Historische Kring Eemnes, plotseling geconfronteerd werden met het overlijden van bestuurslid Jan van Wijk, kregen we een maand later opnieuw een groot verlies te incasseren.

Op 14 april werd onze penningmeester Stef van Zanden overvallen door een hartstilstand. Ook deze klap kwam hard aan!

Stef van Zanden werd in 2014 penningmeester van de HKE. Nadat zijn vrouw Anneke in 2008 was overleden, werd het voor Stef moeilijk om alleen verder te gaan. Toch sloeg hij zich er dapper doorheen en geleidelijk pakte hij weer allerlei activiteiten op. In dit licht is het dan ook niet verwonderlijk dat hij **JA** zei, toen hem in 2014 gevraagd werd om penningmeester van de HKE te worden.

Stef werd al heel snel een vertrouwde verschijning in HKE-kringen. Hij was daar niet alleen met de centen bezig maar hij wilde bewust meedoen met het hele reilen en zeilen van de HKE. Zo was hij vanaf het begin elke zaterdagmiddag in de Oudheidkamer. Daar vervulde hij vele rollen zoals bijvoorbeeld gastheer, rondleider of vraagbaak. Je zag hem ervan genieten! Hij leerde zo heel snel wat er allemaal speelde binnen de vereniging. Enthousiast zette hij zich o.a. in voor de organisatie van de Anjercollecte en de verkoop in de HKE-kraam op Koningsdag. Wat er ook maar te doen was, Stef was erbij!

Enige tijd geleden was hij één van de initiatiefnemers van een Restauratiefonds voor de RK Nicolaaskerk van Eemnes. Met geld uit dit fonds zouden in de toekomst restauraties aan het kerkgebouw betaald kunnen worden. Stef was hiervoor zeer actief. Zo was hij o.a. bezig met het samenstellen van een boek over de Eemnesser RK kerk. Hij heeft deze plannen helaas niet meer kunnen realiseren.

Na een vergadering met het bestuur van het Restauratiefonds stond zijn hart op 14 april plotseling stil. Na reanimatie heeft Stef nog enkele dagen geleefd. Op 19 april stierf hij in het ziekenhuis in Hilversum.

Ineens moeten we nu ook zonder Stef verder. Het maakt ons stil, een stilte waarin dankbaarheid naar boven komt want we zijn Stef zeer dankbaar voor zijn enthousiaste inzet voor de HKE. We wensen zijn zoon Marco veel sterkte toe, nu hij zonder zijn vader verder moet.

Namens het bestuur van de Historische Kring Eemnes

Henk van Hees

Stef

Fietste zomaar de eeuwigheid in!
Ja, dat deed Stef!

Rustige en vriendelijke man
met historische interesse.

Een goochelaar met getallen!
Een penningmeester pur sang!

Maar meer dan penningmeester alleen.
Elke zaterdagmiddag present
in onze Oudheidkamer.
Met een helpende hand
waar dat maar nodig was!

Nog vol plannen en ideeën!
Wilde zelf een boek uitgeven
over de RK kerk van Eemnes.

Ja, dat was Stef!
77 jaren jong.

Just going strong.

Dankbaarheid rest ons nu nog!
Dankbaarheid voor alles
wat Stef heeft gedaan voor de HKE.

Jawel Stef,
Je hebt ons echt doen schrikken
door zo maar weg te fietsen....

En o ja,
Kun je ons misschien nog doorgeven
waar toch dat sleuteltje ligt
van de fooienkoe!

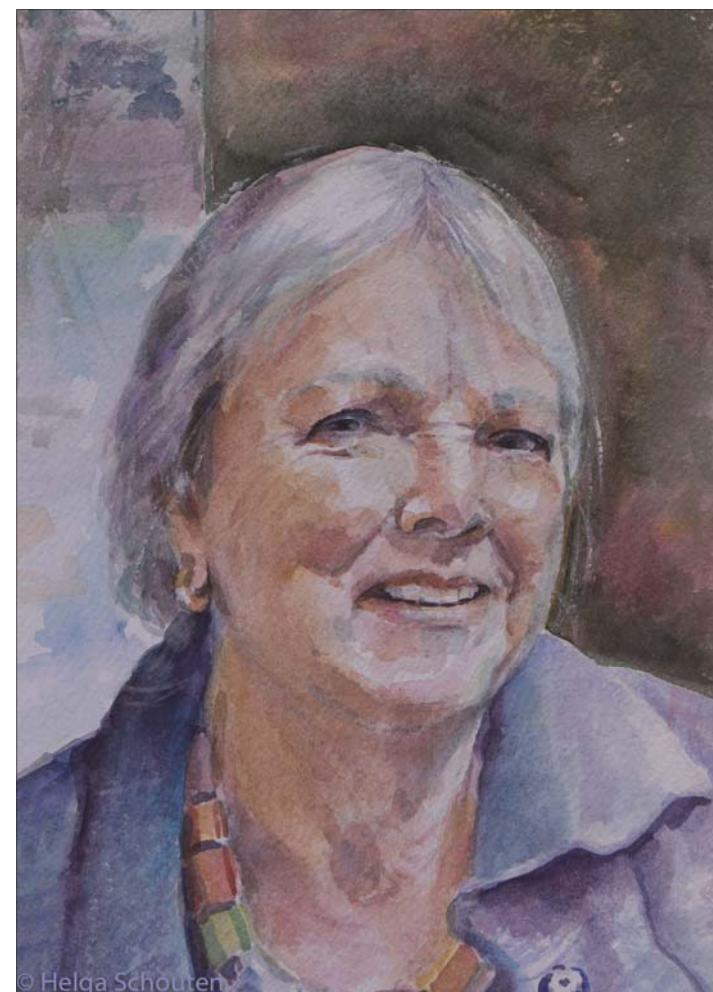
Henk van Hees
25-4-2016

Interview met Coraline Bäcker

BEELDEND KUNSTENARES

JAN DELFGOU

*Hoewel
Coraline
Bäcker, in
Eemnes
bepaald niet
onbekend is,
wilden we
toch wel
weten hoe
haar leven is
verlopen en
welke rol haar
tekenen en
schilderen
daarbij hebben
gespeeld.
Dus nodigden
wij ons zelf uit
voor de koffie,
wat
resulteerde in
een uitermate
plezierige
ontmoeting in
haar atelier, op
de verbouwde
hooizolder van
de boerderij van Kees Post aan de Wakkerendijk, nr.136.*

Portret van Coraline Bäcker vervaardigd door Helga Schouten

ZWOLLE

Coraline is geboren in 1944 te Zwolle, als dochter van Herman Bäcker en Rie van de Wiel. Zij heeft nog 2 broers en 2 zusters.

De kennis over haar familie gaat niet verder dan haar grootvader, de vader van haar vader, die leraar kleermaker was aan de ambachtsschool.

WAGENINGEN

In Zwolle heeft ze maar één jaar gewoond, waarna het gezin verhuisde naar Wageningen. Haar vader, die o.a. fijn-instrumentmaker was, werd daar leraar aan de Technische School. In zijn vrije tijd maakte hij, veelzijdig als hij was, op kunstzinnige wijze de mooiste potten, schalen en kandelaars.

Ze kwamen te wonen in een huis aan de rivier de Rijn, met aan de voorkant een fraai uitzicht over de uiterwaarden en achter gezicht op de bossen. Aan inspiratie was voor de aankomend kunstenares geen gebrek.

Coraline ging op school bij de nonnen, waar het er bijzonder fanatiek aan toeging waartegen zij met haar karakter dikwijls in opstand kwam.

Haar grootste liefhebberij was toen al tekenen, van onder andere haar medeleerlingen en klasgenoten.

Verder zwierf ze graag door de natuur, waar ze midden in woonde, en was ze een fanatiek zwemster.

Op enig moment verscheen ene Jelle Willemsz in haar leven, een toen bekend glazenier, die de Rijksacademie had doorlopen en die na vooral kinderverlamming en een motorongeluk niet goed meer kon lopen. En dat was het begin van haar nieuwe leven, want Jelle had een beenprothese nodig die door de vader van Coraline kon worden vervaardigd. En als dank daarvoor gaf hij Coraline gratis teken- en schilderles. Het was de periode waarin zij landschappen en boerderijen ging schilderen en pentekeningen maakte.

Mede door haar groeiende liefde voor schilderen werd zij door Jelle Willemsz aangeraden naar de vijfjarige Avondacademie voor Beeldende Kunsten in Arnhem te gaan waar zij zich voornamelijk bekwaamde in het tekenen van portretten en modellen en het werken met houtskool. Bovendien kreeg ze les in constructie,

Eric Boomsma en Coraline Bäcker met hun kinderen Tjerk, Michael en Martijn. Foto ca. 1975.

pentekenen, stillevens en grafische technieken. Zij was toen 16 jaar. Daar begon ze met 20 medestudenten waarvan er uiteindelijk maar één de eindstreep haalde en dat was Coraline.

Ze ging toen als botanisch tekenares bij de Landbouwhogeschool werken. Gedurende de vijf jaren dat ze daar werkte, leerde ze gedetailleerde weergaven te maken van, zoals ze het zelf noemt, natuurlijke onderwerpen. Nog kan ze met enthousiasme terugdenken aan haar wandelingen door de botanische tuin en de inspiratie die zij daarbij opdeed.

Overigens vergde de combinatie van overdag haar werk doen op de Landbouwhogeschool en 's avonds nog eens de lessen volgen in Arnhem, van

haar een behoorlijke dosis doorzettingsvermogen.

Vanaf haar 21e jaar is zij gehuwd geweest met Eric Boomsma. Uit dat huwelijk heeft ze 3 zonen waarvan er één is overleden. Eric heeft in hun latere Eemnesser tijd twee periodes voor de PvdA in de gemeenteraad gezeten. Hij is inmiddels overleden in 2011.

AMSTERDAM

Na de Wageningse periode van 20 jaar, verhuisde zij in 1965 vanwege veranderingen van werk van haar echtgenoot, naar Amsterdam. In de Amsterdamse periode ging ze minder tekenen en schilderen omdat de kinderen meer aandacht vroegen. Wel kreeg ze daar een belangrijke opdracht om *Het Groot Internationaal Kruidenkookboek* van Wina Born te illustreren met 150 pentekeningen, 50 tekeningen van kruiden en specerijen en 100 van verschillende artikelen. Dat was in

Presentatie van het kruidenboek van Wina Born in 1967. In het midden Coraline met zoon Martijn op haar arm.

1967. Een latere tentoonstelling daarvan, in het Amstelpark, gaf haar meer bekendheid, met als gevolg meer opdrachten. Zelf noemt ze dat haar grote doorbraak. Als het ware meeliftend op de bekendheid van de schrijfster, die door haar voorlichtende manier van presentatie wel *de moeder van de Nederlandse gastronomie* werd genoemd.

In die tijd produceerde zij ook ontwerpen voor Lanarte, een bedrijf in borduurwerken. Daarnaast schilderde zij bloemarrangementen die mede gebaseerd waren op de werken van bloemist Marcel Wolterinck. Die bloemarrangementen werden gebruikt voor reproducties die wereldwijd werden verspreid voor posters en kaarten.

Naar aanleiding van die bloemarrangementen vertelde Coraline nog een bijzonder verhaal:

Na het overlijden van haar moeder, al weer een flink aantal jaren geleden, had

Coraline met zoon Martijn; blij met haar tuin in Eemnes.

ze een groot bloemarrangement gemaakt met onder andere klaprozen. Omstreeks diezelfde tijd, een jaar later, had ze een soortgelijk boeket in de huiskamer op tafel staan. De buitendeur stond open en zij was ergens boven in huis toen ze beneden lawaai hoorde. En wie schetst haar verbazing toen ze midden in het boeket een duif zag zitten. Zij beschouwde dat toen als een teken van haar moeder.

EEMNES

Dan komt in 1976 Eemnes in beeld, waar ze komt wonen als haar echtgenoot een andere job krijgt in Bussum. Ze gaat met haar gezin wonen aan de Raadhuislaan.

Ze is hier begonnen met lesgeven. Dat heeft ze eerst één jaar aan huis gedaan. Daarna heeft ze vier jaar lesgegeven in Hierden. Vanaf ca. 1981 had ze een atelier aan het Mauvezand in Laren. In de zomer van 2006 verhuisde haar atelier naar de eerder genoemde boerderij van Kees Post aan de Wakkerendijk 136. Een heerlijke plek met het geweldige uitzicht op de Eemnesser polder waardoor de inspiratie als vanzelf opbruist. Het atelier beslaat de hele zolder, opgedeeld in een werkdeel en een gezellige "huiskamer". Heel plezierig is de lichtinval door de ramen aan de noordkant, waardoor er voor de schilderes geen hinder van de zon is.

Op de vraag waardoor zij in Eemnes in het bijzonder wordt geïnspireerd reageert zij uitvoerig. Het is toch vooral het in de polder zijn en het intens genieten van wat de natuur te bieden heeft. De wisselende luchten. De grote verscheidenheid aan vogels en niet te vergeten de paarden, koeien en schapen, die mede het landschap bepalen.

Haar favoriete plekjes in Eemnes zijn de Zomerdijk, het Sluisje, de waaien en sommige boerderijen aan de Meentweg en de Wakkerendijk.

Al met al is haar inspiratie in Eemnes grenzeloos.

Coraline werkt aan het schilderij van Kerkstraat 18 en overhandigt dit aan Myra Jans in 2013.

ONDERDUIKERS

In september 2011 kwamen twee onderduikers uit de Tweede Wereldoorlog voor enkele dagen terug naar Eemnes. Het waren Elisabeth Jans-van Bregt en Fred Witsenhuijsen, die van mei 1943 tot en met januari 1945 ondergedoken zaten bij de familie Mol op het adres Kerkstraat 18. Ze bezochten toen ook het huis waar ze al die tijd ondergedoken waren. Het maakte diepe indruk op Elisabeth en Fred. Met name Elisabeth wilde graag een herinnering aan het onderduikhuis in de vorm van een schilderij. Dat is toen gemaakt door Coraline en in 2013 opgehaald door Myra Jans, de dochter van Elisabeth. Zij bracht het schilderij van Eemnes naar Denver in de Verenigde Staten, waar Elisabeth ervan genoten heeft tot haar dood op 5 december 2015.

DE BEELDEND KUSTENARES

Als een interview in feite de weerslag is van wat de gast gevraagd en ongevraagd over zijn leven heeft te vertellen dan wordt dat bij Coraline voor een groot deel ook vertolkt door haar werk.

In haar biografie op internet lezen wij dan ook dat zij leeft voor kleur en vorm en dat dat in haar talent voor tekenen en schilderen tot uiting komt. Een breed scala aan onderwerpen, van pentekeningen in Oost-Indische inkt tot uitbundige bloemenquarellen en expressieve landschappen in olieverf. Met verder vooral dieren waaronder de laatste jaren ook paarden en portretten. En dat alles vanuit eigen inspiratie en in opdracht.

In binnen- en buitenland is het werk van Coraline tentoongesteld. Een kroon op haar werk daarbij was een tentoonstelling van haar schilderijen in het klooster van Rolduc. Zestig schilderijen, opgedeeld in een gang met alleen maar bloemen, een gang met landschappen, een gang met stillevens en een gang met schilderijen van paarden.

En het is zeker het vermelden waard dat ze verschillende keren naar Trier is geweest, naar de Europese Academie, specifiek voor het schilderen van naakten.

Ook hebben meerdere tijdschriften aandacht aan haar besteed en zijn er verschillende illustraties in boeken verschenen.

Atelier van Coraline in de boerderij van Kees Post op Wakkerendijk 136.

Bij dit alles is ze ook nog gaan beeldhouwen met witte albast en met dieren als onderwerp. En dan zijn er nog de workshops die ze eerder heeft gegeven en waarmee ze van plan is door te gaan.

Coraline Bäckers is inmiddels 72 jaar en is nog niet van plan met werken te stoppen. Er is nog steeds inspiratie en ze krijgt ook nog steeds opdrachten. Bovendien kennen zelfstandige kunstenaars geen pensioenleeftijd. We kunnen dus nog langer van haar kunst blijven genieten.

Ware Kunst is onvergankelijk, en wij wensen haar dan ook, in goede gezondheid nog een aantal vruchtbare jaren toe.

Expositie van het werk van Coraline Bäckers in het klooster van Rolduc in 2014.

Coraline Bäckers

Coraline Bäckers gefotografeerd in actie in het toenmalige Barometermuseum in Maartensdijk. Foto ca. 1985.

Eemnesser polderlandschap

Eemnes gezien vanuit de polder

Waai bij Eemnes

Kerkstraat Eemnes

Sluisje en gemaal te Eemnes

Coraline Bäcker poseert bij één van haar favoriete schilderijen met paarden.

Oproep

DE WERKGROEP STREEKDRACHT ZOEKT UITBREIDING!

De Historische Kring Eemnes is in het gelukkige bezit van een flink aantal onderdelen van de Eemnesser streekdracht. Op bijgaande foto kunt u zien, dat er verschillende soorten kleding gedragen zijn; we hebben van alles wat.

Er komt wel wat bij kijken om dit oude materiaal op een goede manier voor het nageslacht te bewaren en het op een verantwoorde manier aan belangstellenden te laten zien. Het werk, dat daar aan vastzit, doen we graag met meer dan de twee ondergetekenden. Daarom zoeken we naar mensen, die:

- Willen helpen de onderdelen van de streekdracht zo op te bergen, dat ze de tand des tijds zo goed mogelijk zullen doorstaan.
- Willen helpen de onderdelen van de streekdracht zo op te bergen, dat ze gemakkelijk op te zoeken zijn.
- Willen helpen de in de computer ingevoerde gegevens te checken en aan te vullen.
- Willen meedenken en meewerken om zo veel mogelijk mensen te laten genieten van al deze interessante items.

Je steekt er wat van op en je maakt je nog nuttig ook! Reacties graag naar:

Jos Eggenkamp
eggenkamp11@casema.nl
035 53 872 65

Livia van Eijle
livia.vaneijle@wanadoo.fr
06 225 421 60

Op de foto ziet u twee dames uit de familie van Jos Eggenkamp, die met de tentwagen op stap gaan. Helemaal links haar overgrootmoeder Cornelia de Bruijn, die een cornetmuts draagt. Daarnaast oudtante Mie van den Breemer-de Bruijn met de vierkante muts. De vrouw, die instapt draagt de staartkap. Alleen de ronde muts, die ook veel in Eemnes werd gedragen, ontbreekt op dit plaatje.

Oost-Nederlandse families in Eemnes

DEEL 1

HENK VAN HEES

In het afgelopen jaar verzorgden de leden van de Genealogische Werkgroep Eemnes een serie artikelen over Duitse families in Eemnes. De serie wordt nu vervolgd met vier artikelen over Oost-Nederlandse families in Eemnes.

Voor deze artikelen is het nodige onderzoek gedaan. Dat onderzoek ging over de periode van circa 1700 tot 1920. Onder Oost-Nederland werd verstaan het gebied dat ongeveer ten oosten van de lijn Zwolle – Arnhem – Nijmegen ligt met uitzondering van de drie noordelijke provincies. In feite gaat het dus alleen om families, die van oorsprong afkomstig zijn uit Overijssel en Gelderland.

Uiteindelijk hebben we 19 families geselecteerd: Alfrink, Beking, Boog, Ten Brink, Brundel, Van Elburg, Hassink, Helmich, Koelink, Krieger, Loman, Van Ommen, Roosegaard, Schenk, Steenbergen, Steenhof, Westerhuis, Wechelt en Wiggerts.

Deze 19 families zullen in drie afleveringen van de komende drie kwartaalbladen van de HKE besproken worden. Van elke familie wordt in het kort verteld waar ze vandaan komen en hoe ze in Eemnes en soms in deze regio gevaren zijn. De serie zal worden afgesloten met conclusies en aanzetten voor verder onderzoek.

Het eerste deel, dat in dit kwartaalblad verschijnt, gaat over de families Alfrink tot en met Hassink.

FAMILIE ALFRINK

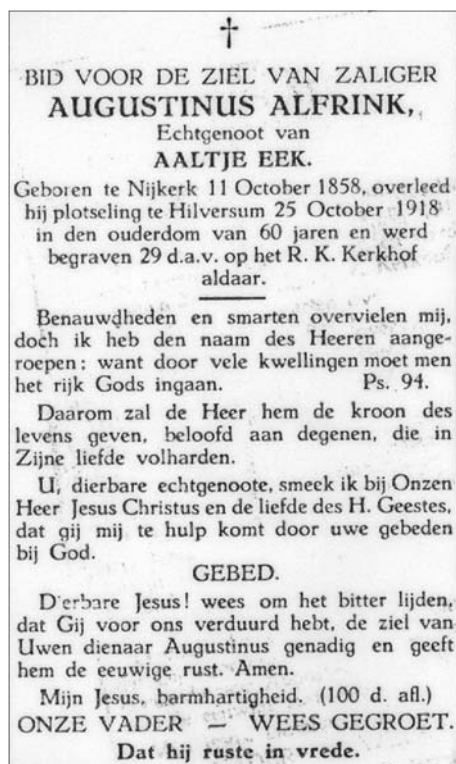
Voorst

De rooms-katholieke familie Alfrink is afkomstig uit Terwolde, tegenwoordig een dorp onder de gemeente Voorst, ten zuiden van Deventer. Daar werd in 1730 Willem Alvering geboren als zoon van Willem Jansen Alverinck en Hermina Willems Mensinck. Hij is op 12 november 1730 gedoopt in de RK kerk van Duistervoorde. Willem werd timmerman van beroep en om goed aan de kost te komen, trok hij de wijde wereld in. Zo kwam hij terecht in Nijkerk. Hij vond daar zijn vrouw Anna Maria Vogelsang met wie hij in 1754 te Nijkerk trouwde. Hij is daar voor de rest van zijn leven blijven wonen en stierf er in 1780.

Zijn nageslacht.

De nakomelingen van Willem Alvering gingen door het leven met de familienaam Alfrink. Zoon Augustinus Alfrink (1774-1834) werd ook timmerman; hij trouwde met Cecilia van Kleinhoven en bleef ook in Nijkerk wonen. Hun zoon Jacobus Hendrikus Alfrink (1811-1899) zette de familietraditie voort en werd ook timmerman. Hij trouwde in 1850 met Geertruida van Mispelaar. Uit dit huwelijk is in Nijkerk o.a. een zoon Augustinus geboren, die kortweg Tinus werd genoemd. Hij was geboren op 11 oktober 1858. Ook hij werd weer timmerman en kwam in Eemnes te

Bidprentje van Augustinus Alfrink (1858-1918)

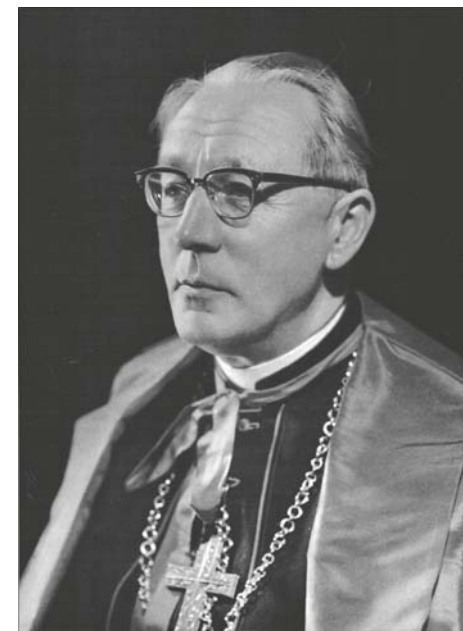
recht. Hij trouwde daar in 1898 met Aaltje Eek, geboren te Eemnes in 1855. Aaltje was een dochter van Willem Eek en Maria Nagel. Tinus en Aaltje woonde op Kerkstraat 2A. Ze kochten dat huis in 1899. Een aantal jaren later zijn ze verhuisd naar Hilversum. Tinus stierf daar op 25 oktober 1918 (Spaanse Griep) en Aaltje op 8 maart 1927.

Kardinaal Alfrink

Een neef van Tinus was de bekende kardinaal Bernardus Alfrink (1900-1987). De vader van Tinus had een broer Theodorus Johannes Alfrink (1852-1935), die timmerman en aanneemer was in Nijkerk. Hij trouwde met Elisabeth Catharina Ossenvoort uit Ootmarsum, huishoudster bij de pastoor van Nijkerk. Uit dit huwelijk is kardinaal Alfrink geboren.

Tinus Alfrink en Aaltje Eek hebben geen kinderen gekregen. Zodoende verdween met Tinus de familie Alfrink weer uit Eemnes.

Henk van Hees

FAMILIE BEKING / BEEKING / BEKINK

Aalten

In Dinxperlo wordt op 21 januari 1787 in de hervormde kerk het huwelijk gesloten tussen Gerrit Willem Beking, een dagloner, en Gijsberta Heinen uit Aalten. Het echtpaar vestigt zich hierna in Aalten, gelegen in Gelderland tegen de Duitse

Woning Kerkstraat 7; hier woonde het gezin van Willem Beking van 1827 tot 1836.

grens. Ze krijgen daar twee zonen: Gerrit Hendrik, geboren 10 oktober 1787 en Willem, geboren 13 mei 1789. Terwijl de ouders in Aalten blijven wonen, zoeken de beide zonen als timmerman hun geluk elders. Het lidmatenboek van Aalten vermeldt dat Willem in 1819 naar Eemnes-Buiten vertrekt. Mogelijk is zijn oudere broer Gerrit Hendrik dan al in Eemnes want die trouwt daar in 1820 met de naaister Dirkje van der Puil.

Gerrit Hendrik Beking (1787-1846), timmerman van beroep, koopt in 1824 een stukje grond op de plek waar nu de Braadkamp is, naast de voormalige School met den Bijbel. Hij bouwt daar een huisje op, dat rond 1911 weer is gesloopt. Na zijn overlijden in 1846 wordt dit huisje verkocht aan Steven Koelewijn. Gerrit Hendrik Beking en zijn vrouw Dirkje van der Puil (1795-1867) krijgen zes kinderen, waarvan er vier volwassen worden.

Voormalige woning Meentweg 39-41 van de Diaconie van de Hervormde Gemeente Eemnes-Buiten. Hier woonde het gezin van Willem Beking in de tweede helft van de 19^e eeuw.

Zoon Gerrit (1822-1859) wordt broodbakker en trouwt in Huizen met Geertuij Jans Magrijn. Zij beginnen een broodbakkerij aan de Voorbaan 52 in Huizen. Van dit echtpaar worden alleen de dochters volwassen.

De jongste zoon van Gerrit Hendrik en Dirkje van der Puil, Hendrikus Beking genaamd en geboren in 1832, vertrekt naar Amsterdam; hij werkt daar als broodbakkersknecht. Wanneer zijn broer Gerrit jong overlijdt, komt hij voor enige tijd naar Huizen om in diens bakkerij te helpen. Weer in Amsterdam, woont Hendrik daar op diverse adressen. In 1886 verhuist hij naar Nieuwer Amstel. Het is niet bekend waar en wanneer hij is overleden.

Ook moeder Dirkje van der Puil is op enig moment naar Amsterdam vertrokken, waar eveneens haar dochter Gijsberta woonde, die de kost verdiende als mangelhoudster. Dirkje is in Amsterdam overleden op 5 januari 1867.

Willem Beking (1789-1876), de tweede zoon van Gerrit Willem en Gijsberta Heinen, was ook timmerman van beroep. In 1827 trouwt hij in Eemnes met Maria Elisabeth Harder (1801-1838). In datzelfde jaar koopt hij van zijn schoonvader chirurgijn Gerrit Harder de woning Kerkstraat 7, waar hij dan ook gaat wonen. In 1836 verkoopt hij dit huis aan Jan van der Puil, een broer van zijn schoonzus Dirkje van der Puil.

Waarom moest hij zijn huis verkopen? Mogelijk omdat zijn zaken niet zo goed gingen. In 1846 woont hij met zijn gezin in een woning van de Diaconie van de Hervormde Gemeente van Eemnes-Buiten, op Meentweg 39-41. Hij wordt dan timmermansknecht genoemd.

Willem Beking en Maria Elisabeth Harder krijgen drie dochters en één zoon: Gerrit Willem jr. (1828-1880). Zij blijven allen ongehuwd. Met het overlijden van dochter Jannetje in 1882 is de familie Beking uit Eemnes verdwenen.

Bertie van Wijk-Blom

FAMILIE BOOG

Lathum

De rooms-katholieke familie Boog is afkomstig uit Lathum in de Nederlandse provincie Gelderland, een dorp en voormalige bannerij in de gemeente Zevenaar. De bannerij van Bahr en Lathum was van 1342 tot 1735 een bestuurlijk gebied in het Graafschap Zutphen. Het gericht van Bahr en Lathum bestond uit een ambtman en twee richtslieden. In criminele en breukzaken trad een advocaat-fiscaal op. Omdat de omgeving van Bahr en Lathum slechte wegen kende en last had van hoogwater, werden gerichten vaak in Arnhem of Zutphen gehouden. Het dorp Lathum ligt aan de rivier de IJssel. Aan het eind van de 18^e eeuw vestigde een lid van de familie Boog zich in onze omgeving.

De stamvader van de familie Boog is, voor zover bekend, Joan Wilhelmus Boogh, geboren rond 1730. Hij zou in Rheden gewoond hebben. Hij trouwde met Joanna Margaretha Blanckers. Een zoon van dit echtpaar kwam naar onze regio. Hij heette Antonie Boog.

Antonie werd gedoopt op 12-05-1752 in Rheden als Antonius Henricus Everhardus Philippus Boog. Joan Wilhelmus Boogh en Joanna Margaretha Blanckers hadden nog 2 dochters, gedoopt in 1755 en 1757. Dochter Anna Maria Boogh is doopgetuige geweest in Eemnes. Antonie, volgens zijn akte van indemniteit komende uit Lathum-Zutphen, trouwde in 1780 in Eemnes met Anna Tak (1752-1824), naaister en afkomstig uit Eemnes. Een acte van indemniteit (ook akte van borgtocht, ontlastbrief of borgbrief) is een verklaring van de diaconie of het gerecht van de plaats van herkomst van de nieuw ingezetene, waarin staat dat deze diaconie de eventueel noodzakelijke bijdrage in de kosten van levensonderhoud voor hem zal betalen. Antonie wordt vanaf 1780 eerst vermeld als dagloner en vanaf 1791 als schoenmaker. Het echtpaar is vanaf 1780 woonachtig in een huisje staande naast "Eemlust" (= Wakkerendijk 132), ongeveer op de plek waar nu Wakkerendijk 130 is. Er zijn vier kinderen gedoopt in Eemnes tussen 1781 en 1792: 1 dochter en 3 zonen. Antonie wordt in Laren begraven in 1810.

Oudste zoon Willem (1784-1832), schoenmaker, trouwt in 1811 in Laren met Hendrikje Roest (1790-1836), spinster van beroep. Uit dit huwelijk 7 kinderen: 4

zonen en 3 dochters. Nageslacht in Laren.

Jan Boog (1787-1855), net zoals zijn vader Antonie en broer Willem schoenmaker, trouwt in 1817 in Eemnes met Neeltje van Wegen (1791-1837), afkomstig uit het grote Van Wegen-geslacht uit Eemnes. Jan en Neeltje kregen 4 kinderen: 1 zoon en 3 dochters. Dit echtpaar woonde in 1820 in "Het Muijzennest" Wakkerendijk 108-110. Zoon Antoni (1819-1854) overlijdt ongehuwd in Eemnes. Jongste dochter Jacoba (1826-1897) trouwde in Nijkerk met Jacobus Meulenkamp (1827-1891), een meubel- en borstelmaker uit Nijkerk. Dochter Gijsberta (1820-1887) overlijdt in Nijkerk als echtgenote van Adrianus Johannes Snijders. Van dochter Johanna (1823) is, behalve haar huwelijk in Amsterdam met Hermanus Vink in 1849, vooralsnog niets teruggevonden. Na drie generaties is de familie Boog in Eemnes uitgestorven.

Vanuit Laren is de familie uitgewaaid over Nederland. Er wonen vooral nakomelingen in Laren in 't Gooi. Verdere sporen gaan richting Amsterdam, Utrecht, Rotterdam, Nijkerk, Amersfoort en omgeving.

In Groningen vinden we ook een tak van de familie Boog, zijnde boerenknechten, dagloners, timmermannen, werkmannen en zelfs een zeeman van beroep. Het is (tot op heden) nog niet gelukt om verwantschap tussen deze twee takken aan te tonen.

Michel Majoor

Bidprentje van Jacoba Boog (1826-1897).

FAMILIE TEN BRINK

Terborg

De rooms katholieke familie Ten Brink is afkomstig uit het stadje Terborg in de Achterhoek, ongeveer 7 kilometer ten zuidoosten van Doetinchem. Daar trouwde in het jaar 1710 Wenceslaus ten Brink met Joanna Vissers. Uit dit huwelijk zijn o.a. drie zonen geboren, die later in hun leven alle drie naar Nijkerk zijn getrokken. Hendricus (1728-1813) trouwde in Nijkerk in 1756 met Rijntje van Esvelt. Hij was landbouwer van beroep. Zijn broer Arnoldus (1731-1804), tabaksplanter van

Bidprentje van Joseph ten Brink (1820-1869)

Bidprentje Adriana ten Brink (1862-1911)

Voormalige woning Wakkerendijk 20, indertijd smederij. Joseph ten Brink was hier smid.

beroep, trouwde in Nijkerk in 1769 met Grietje van Valkengoed. Dan was er nog een derde broer, die naar Nijkerk kwam en dat was Joannes.

Joannes ten Brink (1715-1791)

Joannes trouwde voor de eerste keer in 1751 in Terborg met Hendrina Kniest. Nadat zij was overleden moet hij naar Nijkerk getrokken zijn. Daar trouwde hij in 1771 met Geertruij van Valkengoed een zuster van zijn schoonzus Grietje. Uit dit tweede huwelijk is een zoon Renger (Reijnerus) geboren, vernoemd naar zijn grootvader Van Valkengoed. Joannes stierf in 1791 te Nijkerk.

Reijnerus ten Brink (1775-1851)

Reijnerus woonde ook in Nijkerk en werd planter en koopman van beroep. Hij trouwde in Nijkerk voor de eerste keer in 1801 met Adriana Hoebink (1773-1803), dochter van Lambert Hoebink, geboren te Groenlo. In 1806 trouwde Reijnerus in Nijkerk voor de tweede keer en nu met Hendrina Westerhuis (1775-1860), geboren te Zevenaar. Uit dit huwelijk zijn o.a. e en een dochter Hendrika geboren, die trouwde met Bernardus Valentijn en een zoon Joseph.

Joseph ten Brink (1820-1869)

Joseph werd smid van beroep en hij kwam naar Eemnes; hij trouwde te Eemnes in 1846 met de smidsdochter Elisabeth Valentijn (1823-1904), een huwelijk waaruit

in Eemnes negen kinderen zijn geboren. Haar vader Adrianus Valentijn was smid op Wakkerendijk 22. Joseph kocht in datzelfde jaar de smederij Wakkerendijk 168 -170 voor 1800 gulden. In 1852 kocht Joseph voor 1000 gulden de smederij op Wakkerendijk 22 van zijn schoonvader. Hij bleef er tot zijn dood in 1869 werken. Van zijn zeven dochters zijn er enkele non geworden. Dochter Alijda Antonia (1854-1917) trouwde met de bakker Cornelis Hilhorst van Kerkstraat 2. Zij werden de ouders van pater Emidius Hilhorst, missionaris in Brazilië.

Met Alijda Antonia ten Brink stierf deze familie in 1917 in Eemnes uit.

Henk van Hees

FAMILIE BRUNDEL

Lichtenvenoorde

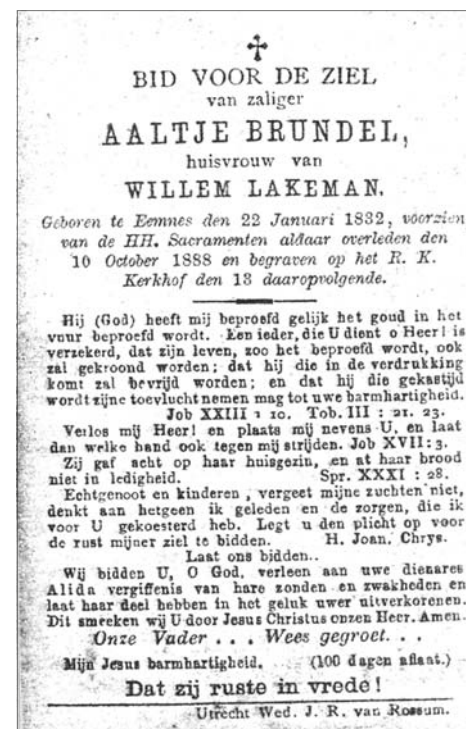
De rooms-katholieke familie Brundel is afkomstig uit de omgeving van Lichtenvenoorde en Ruurlo in de Achterhoek. Met name in het dorp Zieuwent kwam deze familie van oudsher veel voor. Aan het eind van de 18^e eeuw vestigden enkele leden van deze familie zich in onze omgeving.

De stamvader van deze personen was hoogstwaarschijnlijk Cornelis (Nellis) te Brundel, geboren rond 1700 en overleden voor 1760. Hij zou in Zieuwent onder Ruurlo gewoond hebben. Hij trouwde rond 1725 met een zekere Maria en in 1734 met Joanna (Janna) Nijlant (geb. ca. 1710). Drie van zijn nakomelingen kwamen naar onze regio; hieronder volgen daarom drie "takken".

1^e Tak: Nijkerk/Hoogland

Cornelis te Brundel had uit zijn eerste huwelijk met Maria o.a. een zoon Hendrik Brundel (1727-1795). De tweede vrouw van deze Hendrik was Hermina Bartelts Huitink (overleden 1772). Zij hadden een zoon Joannis, die RK gedoopt was te Lichtenvenoorde op 11 mei 1767. Hij werd linnenwever van beroep en vond in Nijkerk zijn eerste vrouw Jannetje Cornelissen (ca. 1768-1814). Hij hertrouwde in

Bidprentje van Aaltje Brundel (1832-1888).

1814 te Hoevelaken met Dina Roelofsen (1779-1848). Zij woonden in Hoogland, waar Hendrik op 15 maart 1856 is overleden. Uit dit tweede huwelijk is alleen een doodgeboren kind voortgekomen.

2e Tak: Hoogland

Stamvader Cornelis te Brundel had uit zijn eerste huwelijk met Maria nog een zoon: Garrit (Gerardus) Brundel (1730-1806). Hij trouwde in 1758 met Aaltje ten Bokkert (1731-1804). Na 1772 moeten ze van Zieuwent verhuisd zijn naar het Duitse Vreden, waar ze zijn overleden.

Eén van hun kinderen was Hermanus (Manus) Brundel, geboren te Zieuwent en RK gedoopt te Harreveld op 20 juni 1762. Manus werd kleermaker van beroep en hij vestigde zich als jong vakman al voor 1787 in Hoogland.

Daar trouwde hij op 28 mei 1787 met

Catharina Krieger (1759-1805), ook afkomstig uit Zieuwent. Na haar dood hertrouwde Manus in 1808 met de Hooglandse Jannetje van Nimwegen (1774-1847). Kleermaker Manus stierf in Hoogland in 1830. Hij zorgde in Hoogland en omgeving voor veel nakomelingen.

3^e Tak: Eemnes

Voor de familietak Brundel in Eemnes moeten we hoogstwaarschijnlijk ook weer terug naar stamvader Cornelis te Brundel uit Zieuwent onder Ruurlo. Uit zijn tweede huwelijk met Joanna Nijlant moet vlak voor 1750 een zoon Jan geboren zijn. Tot nu toe is de doop van deze Jan nergens gevonden.

Pand op de hoek van de Laarderweg en de Meentweg. Dit huis is sinds 1784 ruim 100 jaar in het bezit van de familie Brundel geweest, die er een kleermakersbedrijf had.

Zoon Jan werd kleermaker van beroep. Hij moet zich al voor 1782 als kleermaker in Eemnes hebben gevestigd want in dat jaar trouwt hij met de Eemnesserse Maria Albers van den Brink (1735-1800), een vrouw, die bijna 15 jaar ouder was dan hijzelf. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.

Op 31 augustus 1784 kocht Jan Brundel van Tijmen Blom het grote pand op de hoek van de Meentweg en de Laarderweg, op het adres Meentweg 1. Dit oude pand is in 1947 afgebrand. Jan Brundel vestigde hier zijn kleermakerij. Na de dood van zijn eerste vrouw Maria van den Brink, hertrouwde hij op 8 mei 1803 met Antje Evertse Hilhorst (1771-1810). Ditmaal was zijn oog op een ruim twintig jaar jongere vrouw gevallen. Uit dit huwelijk zijn drie zonen geboren, waaronder één jong gestorven zoon.

De oudste zoon Cornelis (1804-1855) nam de kleermakerij van zijn vader aan de Meentweg 1 over. Hij trouwde drie keer en kreeg uit die huwelijken in totaal elf kinderen. Alleen zoon Klaas ofwel Nicolaas (1843-1887) bleef in Eemnes. De kinderen van Klaas waren de laatste Brundels in Eemnes. Zo was deze familie na vier generaties weer uit Eemnes verdwenen.

Henk van Hees

FAMILIE VAN ELBURG (ELBORG)

Zevenaar

Doortje van Elburg moet zich voor 1817 in Eemnes hebben gevestigd. Ze had toen al een bijzonder leven achter de rug. Dat is begonnen in Zevenaar.

Doortje werd rooms katholiek gedoopt in Zevenaar op 28 juli 1754 als dochter van Everhardus van Elborg en Anna Eijckholt (Eikholt). Terwijl haar ouders in Zevenaar bleven wonen, is Doortje de wijde wereld in getrokken. Zo moet ze ergens de twee jaar oudere Dirk Hooijmans ontmoet hebben, die op 17 augustus 1752 in Nijmegen gedoopt was als zoon van Wilhelmus Heijmans en Catharina Look. Dirk en Doortje zijn in 1786 met elkaar getrouwd in Amsterdam. Ze waren toen al ruim over de dertig.

In Amsterdam zijn ook hun drie kinderen geboren. Dochter Anna en de zoons Petrus (Pieter) en Henricus. Eén jaar na de geboorte van Henricus overlijdt Dirk Hooijmans en hij wordt op 25 november 1792 begraven op het Karthuizer Kerkhof in Amsterdam. Het is niet bekend wat Doortje daarna is gaan doen maar bijna twintig jaar later duikt ze weer op in Bussum.

In 1811 is ze dienstbode bij pastoor Johannes Nieuhoff (Nijhoff) in Bussum. Deze man, geboren in Hengelo, sterft op 1 april 1811 te Bussum, nadat hij daar vele jaren pastoor is geweest. Op het moment van overlijden zijn zowel Doortje als haar dochter Anna dienstbode bij deze pastoor. Doortje woont dan samen met haar kinderen Anna en Pieter in het huis bij de pastoor. Na zijn dood maakt de Vrede-rechter van Naarden een boedelbeschrijving en worden de bezittingen van de pastoor onder het toezien van Doortje en haar kinderen verzegeld.

Dochter Anna leert een man uit de omgeving kennen nl. kleermaker Jan Krieger uit Eemnes. Ze trouwen in Eemnes in 1814. In die tijd was Doortje kennelijk niet onbemiddeld. Mogelijk is ze na het huwelijk van Anna bij haar dochter en schoonzoon gaan wonen. Op 25 oktober 1817 koopt ze voor 495 gulden het huis Meent-

Woning Meentweg 15, in 1817 gekocht door Doortje Hooijmans-van Elburg, die er woonde tot haar dood in 1829.

weg 15 van Aart Kuijer. In die tijd kwam het in Eemnes niet vaak voor dat een alleenstaande vrouw een huis kocht. Doortje gaat daar wonen met het gezin van haar dochter Anna. Schoonzoon Jan Krieger krijgt er zijn kleermakerij. Doortje overlijdt hier op 16 december 1829. Vanaf dat moment was de familienaam Van Elburg uit Eemnes verdwenen.

Henk van Hees

FAMILIE HASSINK (HASSING, HARSING, HARTSING, HARTSINK, HERTSING)

Haaksbergen

Dit is een familie, waarvan de wortels liggen in Haaksbergen, in Overijssel, niet ver van de Duitse grens. Daar wordt rond 1730 Jan Hassink geboren als zoon van Willem Hendrikse Hassink en Geertruijd Berentse Luijsink (Lensink). Het betreft een rooms-katholieke familie.

Woning Wakkerendijk 214 – 218 in Eemnes-Binnen. Hier woonde van 1795 tot 1805 o.a. het gezin van Dirk van den Berg en Johanna Hassink.

Jan wordt timmerman van beroep en hij moet voor 1753 naar onze contreien zijn getrokken, want in dat jaar trouwt hij in Soest met Anna Teunisse van de Voorst (Voorden, Vathorst etc.), geboren te Hoogland in 1730 en overleden te Soest in 1805. De vader van Anna komt uit Hoogland en de moeder uit Hasselt in Overijssel. Contact tussen Oost-Nederlandse families!

Uit dit huwelijk worden in Soest 12 kinderen geboren, die allemaal volwassen zijn geworden. Best bijzonder voor die tijd! Van die 12 kinderen blijven er 6 ongehuwd met elkaar samenwonen in Soest. Vader Jan had in 1760 de herberg "De Halve Maan" aan het Kerkpad Nz 21-23 in Soest gekocht. Daar heeft de familie lange tijd gewoond. Jan Hassink stierf te Soest in 1797.

Zoons Antonius (timmerman), Theodorus (landbouwer) en Joannes bleven ongehuwd evenals de dochters Geertruij, Johanna en Henrica.

Woning Kerkpad NZ 21-23 in Soest. Op deze plek stond vroeger de herberg "De Halve Maen", die in 1760 werd gekocht door Jan Hassink.

Willemijna (1754-1827) trouwde Bernardus Gerardus Helmich, uit een Oost-Nederlandse familie.

Anna (1762-1847) trouwde Caspar Christiaan Langerhorst, van een familie afkomstig uit het gelijknamige Duitse plaatsje.

Cornelia (1765-1840) trouwde Hermanus Jakobse Ruijzendaal uit een Bussumse Erfgooiersfamilie.

Willem (geboren 1767) trouwde Marritje Hom uit Bunnik.

Joanna (1776-1849) trouwde Hendrik Siebeling uit Winterswijk, dus ook Oost-Nederlander.

Johanna Hassink in Eemnes

Dochter Johanna (1769-1858) kwam in Eemnes terecht. Ze trouwde in 1795 te Eemnes met Dirk Jacobse van den Berg (1771-1823). Dirk was o.a. "vragter" van beroep. Het paar woonde eerst op Wakkerendijk 214-218 en vanaf 1805 op Wakkerendijk 51-53.

Dirk en Johanna kregen vier dochters en vijf zonen. Na 1830 verhuist Johanna als weduwe met haar ongetrouwde kinderen Jan, Joannes en Antje naar Soest. Ze ging daar met haar kinderen inwonen bij haar ongetrouwde broers en zussen. Ze stierf er in 1858 als de laatste van de kinderen van Jan Hassink en Anna van de Voorst.

Integreren

Deze familie laat zien dat het in die tijd voor een Oost-Nederlandse familie toch niet zo makkelijk geweest moet zijn om te integreren in de plaatselijke bevolking. Bij de kinderen van Jan Hassink zien we dat ze ofwel ongetrouwd bleven ofwel trouwden met een partner van buiten Soest, diverse keren uit een Oost-Nederlandse of Duitse familie.

Henk van Hees

In ons kwartaalblad nummer 3 van dit jaar komen de volgende families aan de orde:

Helmich
Koelink
Krieger
Loman
Van Ommen
Roosegaard

In ons kwartaalblad nummer 4 van dit jaar wordt aandacht besteed aan de families:

Schenk
Steenbergen
Steenhof
Westerhuis
Wechelt
Wiggerts

Speuren naar een bommenwerper in de polder

PETER BRUIN

Vooraf

Op 17 juli 2015 onthult burgemeester Roland van Benthem van Eemnes een gedenkbord op de kruising van de Anna Louwenweg en Zuidervenweg in de Zuidpolder. Het is een verlaat eerbetoon aan de omgekomen bemanningsleden van een geallieerde bommenwerper die op 20 februari 1944 in deze omgeving is neergestort.

De burgemeester wordt bij de plechtigheid terzijde gestaan door Ann Grenet uit Wales, kleindochter van één der slachtoffers, van wie wordt aangenomen dat zijn stoffelijk overschot is achtergebleven in de vliegtuigresten die zich nog in de polderbodem bevinden.

Het gedenkbord staat op een opvallende plek; een knooppunt van bewegwijzerde fietsroutes. Of dit ook de plaats is waar het toestel is verongelukt, wordt niet duidelijk. Enkele dorpelingen uit hun bedenkingen. Publicaties die aan de crash zijn gewijd verschaffen evenmin duidelijkheid. Auteur Jaap van der Woude verwijst in zijn boek 'Vrijheidsmonument Eemnes' naar het gebied 'ten oosten van de Zuidervenweg en ten noorden van de Anna Louwenweg'. Terwijl het Verliesregister 1939-1945 (waarin alle verliezen van militaire vliegtuigen in Nederland tijdens WO2 zijn opgenomen) van de Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 meldt dat het toestel bij de Hei-delaan is neergestort, bijna 3.5 kilometer verwijderd van de plek waar het gedenkbord is geplaatst.

Tijd dus om op zoek te gaan naar het antwoord. Dit is het verslag van de naspeuringen naar de plek in de Eempolder, waar ruim 72 jaar geleden de Lancaster JA921 bommenwerper 'Q for Queenie', na te hebben deelgenomen aan een grootscheeps bombardement op de Duitse stad Leipzig, op de terugweg naar Engeland is verongelukt.

Speciale gast Ann Grenet staat voor het gedenkbord dat hier nog door de Engelse vlag wordt bedekt.

HENDRIK VLEDDER EN ZIJN ONDERZOEK NAAR DE NEERGESTORTE BOMMENWERPER

Het is zondagochtend 20 februari 1944 half zeven als opperwachtmeester Hendrik Vledder van de Marechaussee in Bunschoten, post Eemnes, wordt gealarmeerd door Bartholomeus (Bertus) Groen, plaatsvervangend hoofd van de Luchtbeschermingsdienst in Eemnes. Een uur geleden is een brandend vliegtuig neergestort in de Zuidpolder.

In de vrieskou spoedt Vledder, vergezeld door Bertus Groen, zich naar een perceel weiland, op 'ongeveer 200 meter afstand vanaf den openbaren weg den Zuid-Ervenweg', zo duidt hij de plek des onheils aan in zijn proces-verbaal no. 28/1944.

Het gedenkbord.

Waar precies valt uit zijn omschrijving niet op te maken. De Zuidervenweg is bijna drie kilometer lang en wordt aan alle kanten omgeven door weilanden.

Als Vledder op de ongevalslocatie aankomt, ziet hij dat het om een tweemotorige Engelse bommenwerper gaat *‘welke geheel in brand stond.’* Brokstukken liggen verspreid over een afstand van een kilometer. Behalve Vledder en Groen is niemand anders aanwezig. Vledder zet het terrein af en houdt de wacht tot de Duitse Wehrmacht deze taak van hem overneemt.

Vledder vermoedt dat in het vliegtuig enkele personen zijn verbrand. Daar wijst de geur op die hij heeft waargenomen, *‘doch hoogstwaarschijnlijk niet allen’*. Om 10.45 uur geeft hij telefonisch door aan de Ordepolitie (geüniformeerde politie) dat hedennacht te Eemnes een Engelse bommenwerper is neergekomen, waarbij vier inzittenden zijn verbrand. *‘Niet onmogelijk is dat andere inzittenden zijn ontvluht.’*

Om 11.00 uur hoort Vledder van de Wehrmacht dat hoogstwaarschijnlijk één of twee inzittenden zijn verbrand, *‘terwijl drie à vier personen van de bemanning moeten zijn ontkomen. Het perceel weiland alwaar het vliegtuig op is terecht ge-*

komen is iets beschadigd, anders niets. Bommen zijn niet bij het vliegtuig aange-

troffen.’ Vledder informeert telefonisch de groepscommandant der Marechaussee in Bunschoten, de burgemeester van Eemnes, de Rijksinspectie Luchtbescherming in Den Haag en de Polizei-offizier in Utrecht over wat er is gebeurd. Aan de omliggende gemeenten Baarn, Laren, Hilversum, Blaricum en Bunschoten vraagt Vledder de opsporing en aanhouding van de ontkomen bemanningsleden.

Om 17.10 uur maakt opperwachtmeester Vermeulen van de Provinciale Centrale te Amsterdam via het Landelijk Berichten- en Alarmeringssysteem (LABAS) bekend dat *‘... twee leden van de bemanning in het vliegtuig zijn verbrand, terwijl drie leden der bemanning met valscheren uit het vliegtuig zijn gesprongen. De parachutisten zijn per valscheren richting Hilversum afgedreven en zijn thans voortvluchtig.’* De groepscommandant der Marechaussee te Bunschoten verzoekt namens de Wehrmachtsskommandantur te Utrecht de opsporing, aanhouding en voorgeleiding van de voortvluchtigen.

DE ONTSNAPPING VAN EDDY KRYSKOW

Na de onduidelijkheden van de eerste dag over het aantal slachtoffers en voortvluchtigen, komt later vast te staan dat vijf van de zeven bemanningsleden van de neergestorte bommenwerper het drama niet hebben overleefd. De stoffelijke overschotten van piloot Ramsay Stanners, boordwerktuigkundige Royce Prankett, navigator Ernest Hopcraft, rugkoepelschutter Thomas James Brewer en staartschutter Ainsley Charles George Mercus worden via Hilversum (waar hun overlijden officieel wordt vastgesteld) overgebracht naar begraafplaats ‘Rusthof’ in Amersfoort. Daar worden ze op 1 maart 1944 ter aarde besteld. Het graf van Mercus wordt geadopteerd door Bep Staal uit Eemnes.

De Canadees Edward Joseph Casimir (Eddy) Kryskow brengt het er levend van af. Nadat één van de twee motoren van de linkervleugel in brand raakt, een deel van de vleugel afbreekt en het toestel ondersteboven draait en onbestuurbaar is geworden, slaagt Kryskow er in via het vluchtluk op de onderkant (in omgedraaide toestand de bovenkant) te klimmen. Dan springt hij van het vliegtuig met behulp van een parachute.

Begraafplaats 'Rusthof', van links naar rechts de grafstenen van Hopcraft, Stanners, Brewer, Mercés en Prankett.

Op de door het Verliesregister van de Studiegroep Luchtoorlog (SGLO) 1939-1945 gepubliceerde lijst van bemanningsleden komt de naam van Kryskow niet voor. Wel die van J.S. Kingston, maar uit een rapportage van de Royal Air Force blijkt dat Kryskow (als navigator-2) deel uitmaakt van de bemanning en Kingston niet.

Bij de landing raakt Kryskow gewond aan zijn rechterbeen. Hij beweegt zich moeizaam voort door de weilanden in de richting van lichtschijnsel in de verte. De parachute en het zwemvest verstopt hij in de slootkant van de Drakenburgergracht in Baarn, waar de spullen door de Duitsers worden ontdekt. Kryskow vindt een schuilplaats in een hooiberg achter de boerderij van Willem de Koning, Wakkerendijk 278.

Nadat opperwachtmeester Vledder bekend heeft gemaakt dat enkele bemanningsleden van de verongelukte bommenwerper zijn ontsnapt, begint een Duitse zoekactie. Vanuit zijn schuilplaats ziet Kryskow de soldaten van huis naar huis dichterbij komen. Als ze de boerderij van De Koning zijn genaderd heeft hij geluk, ze stoppen met zoeken.

In de loop van de ochtend wordt Kryskow in de hooiberg gevonden door boerenknecht Hendrikus (Rikus) Vollema, die sinds augustus 1942 bij De Koning in-

woont en afkomstig is uit het Friese Wommels. Vollema brengt Kryskow in contact met het verzet, waarna Kryskow wordt ondergebracht op onderduikadressen in Blaricum, Laren en Bussum en vanaf augustus 1944 bij de familie Staal in Eemnes. Hij sluit zich aan bij de Knokploeg Eemnes, overleeft de oorlog, keert terug naar Canada en neemt de naam aan van Christie.

Rikus Vollema verlaat Eemnes in mei 1944 en gaat in het Friese dorpje Baard wonen. Voor de aan Kryskow verleende hulp wordt Vollema in juli 1946 onderscheiden met het Eisenhower Certificate, een dankbetuiging van de Amerikaanse generaal Dwight D. Eisenhower.

Op 17 december 1948 vertrekt Vollema met echtgenote Grietje Schuitema en dochter Elsje vanuit de Engelse havenstad Southampton aan boord van de 'Aquitana' naar Halifax (Canada) en vestigt zich in Edmonton.

WAT IS ER GEBEURD MET HUMPHREY WATKIN HUGHES?

Eén lichaam wordt niet door de Duitsers op of bij de ongevalslocatie gevonden, dat van telegrafist Humphrey Watkin Hughes, zoon van een Anglicaans priester uit Bethesda in Wales. Dat de Duitsers menselijke resten in het verongelukte vliegtuig achterlaten is niet gebruikelijk, al hebben ze niet alle wrakstukken gelicht die zich in de grond bevinden.

Na de oorlog doen Britse gravendienstmilitairen van de RAF-MREU (Royal Air Force – Missing Research and Enquiry Unit) onderzoek op begraafplaats Rusthof, om de dood van Hughes te kunnen bevestigen. De dienst gaat grondig te werk. De graven 176 (met de stoffelijke resten van Stanners en Hopcraft), 177 (Brewer) en 178 (de ernstig verminkte lichamen van Prankett en Mercés) worden geopend en onderzocht, maar van Hughes wordt geen spoor aangetroffen.

De onderzoekers gaan er van uit dat Hughes een veldgraf heeft gevonden in de restanten van het vliegtuig die in de poldergrond zijn achtergebleven. Zijn naam wordt opgenomen op de Runnymede Memorial, een gedenkteken voor vermiste militairen van de Royal Air Force.

De motivatie van de Engelsen om voor een veldgraf van Hughes te kiezen klinkt plausibel. Maar er is nog een andere mogelijkheid. Is Hughes, evenals Kryskow, per parachute uit het vliegtuig gesprongen?

We zetten enkele omstandigheden die deze opvatting ondersteunen op een rijtje. De bommenwerper telde zeven bemanningsleden, van wie er vijf zijn omgekomen. Ondanks de in het proces-verbaal van opperwachtmeester Vledder gememo-reerde (opsporings-)berichten waarin melding wordt gemaakt van drie of vier voortvluchtige bemanningsleden, kunnen dat er niet meer dan twee zijn geweest. Omdat er in ieder geval sprake zou zijn van meerdere ontkomen bemanningsle-den, maar niet meer dan twee, leidt deze redenering tot de conclusie dat behalve Kryskow, eigenlijk niemand anders dan Hughes per parachute kan zijn ontsnapt.

Behalve de parachute van Kryskow, die door de Duitsers was aangetroffen, is destijds een tweede parachute gevonden. Rikus Vollema had het gehoord en sprak er over. Tijdens een bezoek van Kryskow aan Eemnes in 1987 vroeg Jaap van der Woude hem of nog een ander bemanningslid gebruik had gemaakt van een para-chute om het vliegtuig te verlaten. Kryskow kon die vraag niet bevestigend beant-woorden.

Dit laat de mogelijkheid open dat Hughes kan zijn gesprongen met de parachu-te waar Vollema over sprak.

ZERLEGE BETRIEB

Het grootste deel van de romp en de vleugels liggen aan het oppervlak en worden op een platte boerenkar afgevoerd naar station Baarn en daarvandaan naar het Zer-legebetrieb (soort vliegtuigsloperij) aan de Cartesiusweg in Utrecht. Het terrein van de aldaar gevestigde Rubber- en Theekistenfabriek RET wordt door de Duitsers gebruikt om verongelukte vliegtuigen te ontmantelen. Bruikbare delen worden her-gebruikt, de rest omgesmolten in ovens in het Ruhrgebied.

De motoren zijn tijdens de crash van de vleugels gerukt en in de zompige bodem gezakt.

OORLOGSHERINNERING

Arie de Groot, zoon van politiemann Jan de Groot, heeft in 1986 persoonlijke erva-ringen uit de oorlogsjaren op papier gezet. Daarin beschrijft hij ook dat hij, kort

nadat het toestel is neergestort, de ongevalsplek heeft bezocht. 'Er kwam nog rook uit het gat. Ik zal niet zeggen dat ik exact kan zeggen waar het ligt. Het was een groot gat. Hij is helemaal de grond ingedoken. Een stuk staart lag een eind verderop', noteert De Groot. 'Als je de Stammeweg volgt en je gaat de Zuiderven-weg op, dan zit hij aan de xxxkant, xxx of xxx meter van het hek. De afdruk van het lichaam van één der vliegers was heel duidelijk te zien. Die moet op heel lage hoogte gesprongen zijn.'

(Bij xxx is het citaat van Arie de Groot veranderd. Voor uitleg hierover: zie on-der 'Tot slot' aan het einde van dit verhaal).

Jan van Schie weet hoe de Duitsers de verspreid liggende wrakstukken verza-melen. 'Die haalden ze niet zelf op, welnee. Als ze iemand op de Wakkerendijk zagen lopen werd die de polder ingestuurd om de stukken aan de weg te bren-gen.'

TWEE BROERS UIT HILVERSUM

In 1947 probeert een sloper uit Hilversum de resten van het vliegtuig te bergen. Bij het graven in de veengrond naar de neus en de cockpit op een diepte van twee of drie meter stuit hij, zo vertelt hij in 1984 aan Jaap van der Woude, op lichaams-resten. Zijn broer zou de vondst hebben gemeld bij de politie in Hilversum. De melding is in de dag- en nachtrapporten van de politie Hilversum niet terug te vin-den. Wie de broers waren, weet Jaap van der Woude niet meer.

Op grote diepte ontdekt de sloper één van de vier Merlin-motoren. Met veel moeite wordt de zware motor met een takel aan een driepoot naar boven gehaald, waarna de ketting, kabel of vierloper breekt en de motor terugzakt in het veen. Daarop worden de bergingswerkzaamheden beëindigd. Voor de sloper waren er genoeg andere objecten in de omgeving.

Wie waren de twee broers? Misschien Toon en Joop Stijvers? In 1938 richten ze in Hilversum een motorenhandel en draai-erij op. Omstreeks 1990 volgt een verhuizing naar Almere. Nu is het een onderneming in schadeauto's, die nog steeds de familienaam van de broers voert. Op een verzoek om informatie heeft het bedrijf niet gereageerd.

Zuivering van Hendrik Vledder

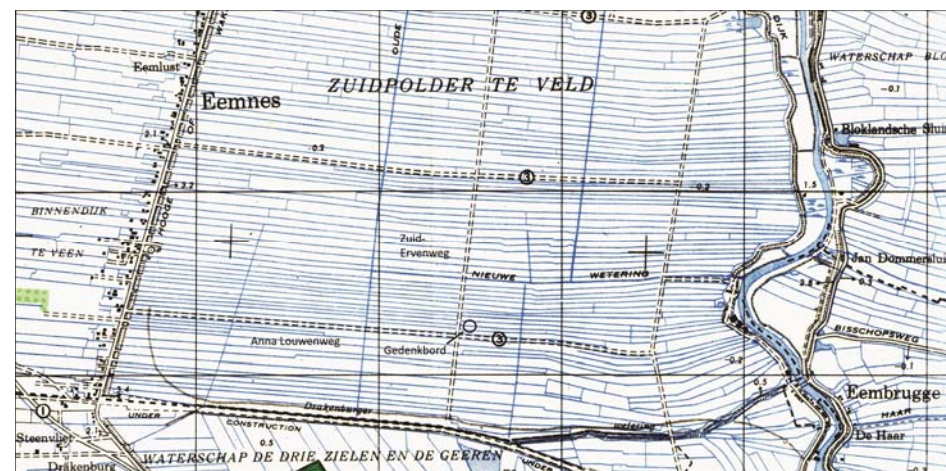
Uit het proces-verbaal kan worden opgemaakt dat opperwachtmeester Hendrik Vledder op de ongevalslocatie en bij de administratieve afhandeling een actieve en doortastende rol speelt. Hoewel Vledder is ingedeeld bij de groep Bunschoten, verricht hij ook werkzaamheden in Eemnes. Deze post van de marechaussee Bunschoten is ondergebracht in een ruimte aan de achterkant van het gemeentehuis aan de Wakkerendijk 30.

Hendrik Vledder is op 15 september 1909 geboren in het Twentse Lonneker. Op 7 april 1932 treedt hij in dienst van de Koninklijke Marechaussee, waarna hij op 15 juni 1938 de dienst verlaat en op 16 juni 1938 wordt aangesteld als agent van Gemeentepolitie te Baarn. Per 15 januari 1941 gaat hij in dienst bij de 1^e divisie van de (oorlogs-) Marechaussee, die in bezet Nederland de militaire status is verloren en verder gaat als civiel politiekorps onder beheer van het ministerie van Justitie. In het verloop van de oorlog voegen de Duitsers de Marechaussee en andere politiekorpsen op het platteland samen tot de Marechaussee/Gendarmerie. De leiding is in handen van NSB-officieren, die de organisatie gebruiken om Duitse belangen te behartigen.

De eerste standplaats van Vledder is Bunschoten, waar korpsleden geregeld in opspraak geraken. Zo zouden ze betrokken zijn bij omkoperij en zwarthandel. Onderwijzer Jacob Hopman schrijft er in 1943 een brief over aan opper De Raadt, het Hoofd van Politie. *'Allerlei strooplikkers van de zwarte handel stoppen U toe en verblinden Uw ogen....' en 'in schijn doet U recht en gedraagt U zich als politieman, maar in werkelijkheid is het geboefte van de gemeente Uw vriend.'*

Op 1 maart 1943 wordt Vledder bevorderd tot opperwachtmeester der Staatspolitie. Hij is al enige tijd in Eemnes werkzaam als op 20 februari 1944 de bommenwerper in de Zuidpolder neerstort. Pas op 13 december 1944 worden zijn gegevens opgenomen in het bevolkingsregister van Eemnes. Zijn woonadres is Laarderweg 126. Kort na de bevrijding, op 28 mei 1945, wordt Vledder vanuit het bevolkingsregister in Eemnes overgeschreven naar Baarn, Celebesstraat 19.

Wegens 'het in ernstige mate tekortschieten in het betrachten van de juiste houding in verband met de bezetting', worden na afloop van de oorlog tegen Vledder zuiveringsmaatregelen genomen, laat het Nationaal Veiligheidsinstituut (NVI) weten. Hij wordt voor de duur van vijf jaar uitgesloten voor bevordering en in het be-

lang van de dienst overgeplaatst naar Wognum. Korte tijd later krijgt hij in een lagere rang een aanstelling bij de rijkspolitie. Er volgen meer overplaatsingen, maar bevorderd in rang wordt Vledder niet meer. Uiteindelijk wordt hem per 1 oktober 1969 eervol ontslag verleend. Hendrik Vledder overlijdt in Epe op 12 september 1983.

BUURTONDERZOEK IN DE POLDER IN 2015 EN 2016

Op zoek naar getuigen zijn door mij het afgelopen jaar personen benaderd, die in de omgeving van de Zuidervenweg wonen of er bekend zijn.

Wim Meijers

Melkveehouder Wim Meijers heeft van zijn vader gehoord dat het vliegtuig op het land van Harry van der Wardt moet liggen. Vlot tekent hij op papier een plattegrond van de Zuidervenweg en omgeving en plaatst een kruisje op de plek waar het toestel zou zijn neergestort.

Het gebied waar de bommenwerper is neergestort.

Harry van der Wardt

Ook al wordt zijn land genoemd als de plek waar het vliegtuig in de grond zit, Harry van der Wardt weet er niets van. Sporen heeft hij nooit waargenomen in zijn weiland, dat hij ruim 23 jaar geleden verkreeg bij de laatste ruilverkaveling.

Joost Fokker

Aan de Zuidervenweg trekt boer Joost Fokker, zo te zien niet voor het eerst, een schaap uit de sloot. Jawel, hij heeft gehoord dat hier vlakbij een bommenwerper is neergestort. Hij wijst naar de overkant van de weg. Daar ergens moet het zijn gebeurd. Op een brede 'kant.'

Pieter Seldenrijk

Zoals haast iedere boer in de buurt kent Pieter Seldenrijk het verhaal van het neergestorte vliegtuig. Waar het precies ligt, weet hij niet, maar het zou wel eens de plek kunnen zijn waar Wim Meijers naar verwijst. Hij zal het zijn vader vragen. Maar die weet het ook niet. Wel neemt Seldenrijk senior nog contact op met iemand die vroeger in de buurt woonde en nu 103 jaar oud is, maar die weet het evenmin.

Kees van Wegen

Samen met zijn vader heeft Kees van Wegen, geboren in 1927, destijds de plek bezocht waar het vliegtuig is neergestort. Hij heeft er een onderdeel van het toestel gevonden. Kees gaat mee om de plek aan te wijzen. De slootjes op de Zuidervenweg die de kampies (stroken weiland van ongeveer 20 meter breed en een kilometer lang) scheiden, liggen er naar zijn mening nog net zo bij als in de oorlogsjaren. De exacte plek herkent hij niet, maar wel 'hier was het vlakbij.' Hij weet nog van wie de kampies waren. Van Schotsman, Evert Huiden, Kees' vader en van Jaap Verdegaaal. 'Op het land van Jaap Verdegaaal is het gebeurd. Vraag maar eens aan Rinus van der Zwaan. Het kan zijn dat hij er meer van weet.'

Rinus van der Zwaan

Voormalig slager Rinus van der Zwaan, geboren in 1918, kan zich inderdaad een in de oorlogsjaren neergestort vliegtuig herinneren. Maar dat blijkt te zijn gebeurd op het Raboes. Bij de Zuidervenweg, nee, dat zegt hem niks.

Han van Oostrum

Als Han van Oostrum, elf jaar oud, met enkele vriendjes het nabij de Zuidervenweg neergestorte vliegtuig wil opzoeken en er een paar honderd meter van verwijderd is, worden ze tegengehouden. 'Er waren militairen bij, Duitsers meen ik. Je mocht al meteen het land niet meer in. Ze schoten nog een keer ook. Wij zijn er niet meer op af gegaan.'

Als de brokstukken grotendeels zijn geruimd en de bewaking is opgeheven, waagt hij een tweede poging om de rampplek te bezoeken. 'Als jonge jongen ga je op zoek naar dingen die er nog liggen.' Hij vindt stukken glas van het vliegtuig en patronen. Thuis blijkt dat het glas brandbaar is. "Doorzichtig materiaal in vliegtui-

gen destijds was geen gewoon glas, maar plexiglas”, vertelt Jaap van der Woude. “Dat kon branden omdat olie als grondstof werd gebruikt”.

Inmiddels heeft Han van Oostrum de pensioengerechtigde leeftijd al lang bereikt. Maar elke dag is hij nog in de weer met het melken van koeien en andere klussen op de boerderij die zijn zoon in 1993 van hem heeft overgenomen.

De plek waar het toestel is neergestort is Han van Oostrum niet vergeten. ‘Het was op een weiland dat Jaap Verdegaal huurde van de kerk van Lage Vuursche’, zegt hij. De andere kampies waren van Schotsman en Evert Huiden. Hij gaat wel even mee naar de Zuidervenweg om de plek aan te wijzen. ‘Nou hier was het’, zegt hij bij een weiland. ‘Of het nou hier was, of daar, of iets verderop, dat weet ik niet precies. Maar hier moet ie liggen.’ De plek die Han van Oostrum laat zien is ongeveer dezelfde als die Kees van Wegen heeft aangewezen.

Jan van Schie

‘Het toestel is neergestort aan de Dwarsweg’, zo noemt boer in ruste Jan van Schie, geboren in 1922, de Zuidervenweg. ‘Op het land dat Jaap Verdegaal huurde van de Kerk van Lage Vuursche. Daar is ook één van de motoren terecht gekomen.’

Bep van der Wurff

Aan de Drakenburgerweg in Baarn, net aan de andere kant van de A1, woont Bep van der Wurff. Hij weet nog dat Eddy Kryskow, de enig overlevende van de crash, in de buurt onderdak vond, maar niet de plek waar het vliegtuig is neergestort.

DE KERK VAN LAGE VUURSCHÉ

‘Het weiland waar het vliegtuig is neergestort was niet van de Stulpkerk in Lage Vuursche’, zegt Henk Kuus, namens de kerk. Het weiland was in die tijd eigendom van boer Van der Waay. Zijn zoon, makelaar en springpaardenfokker Arjan van der Waay, kent het verhaal over de bommenwerper alleen van horen zeggen. Tijdens de laatste ruilverkaveling is hij in het bezit gekomen van dit weiland. ‘Het enige dat er misschien mee te maken heeft is dat bij een tussendam een hoop stenen in de grond zit. Meer weet ik er niet van.’

VELDGRAF

‘De crashlocatie moet worden beschouwd als een veldgraf’, vindt Jaap van der Woude. Hij heeft er over gesproken met leden van de RAF en vertegenwoordigers van squadrons en War Graves. ‘De Engelsen hechten zeer veel waarde aan dit begrip en de daarbij behorende grafrust. Een opinie die ik ten zeerste respecteer.’

TOT SLOT

De uitkomsten van het onderzoek wijzen niet onomstotelijk de precieze plek aan waar de bommenwerper is verongelukt. Wel kan in een weiland aan de Zuidervenweg een klein gebied worden uitgetekend, waarvan met een grote mate van waarschijnlijkheid kan worden gesteld dat binnen de geschetste lijnen de vliegtuigresten verborgen liggen.

De locatie wordt niet nader omschreven om te voorkomen dat de plek bekend wordt bij hobbyisten die, uitgerust met detectieapparatuur en op zoek naar onderdelen van het vliegtuig, het mogelijk veldgraf van Hughes schenden. Zoals zoveel anderen heeft ook Douwe Drijver van de Friese Stichting Missing Airmen Memorial Foundation met souvenirjagers te maken gehad. ‘Daarom laten wij nooit het achterste van onze tong zien.’

Eemnessers die betwijfelden of het gedenkbord op de juiste plaats is neergezet wisten hun aarzelingen niet te onderbouwen. De Heidelaan, genoemd in een publicatie van de Stichting Luchtoorlog 1939-1945, kan niet anders als onjuist worden aangemerkt omdat is komen vast te staan dat de locatie aan de Zuidervenweg de juiste is. Het gedenkbord staat op een historisch gezien aanvaardbare plek.

Voor hun medewerking aan het verhaal ben ik dank verschuldigd aan:

Ben van Aalst, Koninklijke Marechaussee.

Arie ter Beek, Bunschoten.

Archief Gooi en Vechtstreek, Hilversum.

Archief Eemland, Amersfoort.

Stadsarchief Utrecht, Mieke Breijl.

NIOD, Hubert Berkhout.

Archief Koninklijke Marechaussee, Bert van Duren.
 Oorlogsarchief van het Nederlandse Rode Kruis, Raymund Schütz en Michiel Schwartzberg.
 Oorlogsgravenstichting, Johan Teeuwisse.
 Nationaal Veiligheidsinstituut (voorheen onder meer het Politiemuseum), Jos Breukers.
 Nederlands Instituut voor Militaire Historie, dr. A.P. van Vliet.
 Stadsarchief Enschede, A. Jansen van der Sligte.
 Stadsarchief Apeldoorn, Wilma Kraayenhof.
 Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945, Bas Maathuis.
 Stichting Missing Airmen Memorial Foundation, Douwe Drijver.
 Bergings- en Identificatiedienst, eerste luitenant Geert Jonker.
 Begraafplaatsen Amersfoort, Wim Hengeveld.
 Gemeente Enschede, W. Vergeer.
 Gemeente Bunschoten, de heer Teune.
 Gemeente Littenseradeel, Jaap Scheffer.
 Centraal Bureau voor Genealogie, Frank Faber.
 Wim Meijers, Harry van der Wardt, Joost Fokker, Pieter Seldenrijk, Jan van Schie, Kees van Wegen, Rinus van der Zwaan en Han van Oostrum, Eemnes.
 Bep van der Wurff, Baarn.
 Stulpkerk Lage Vuursche, Henk Kuus.

Eemnesser Merklappen

DEEL 1

HENK VAN HEES.

Op dit moment is in onze Oudheidkamer een tentoonstelling van Eemnesser merklappen te bezichtigen. Een prachtige verzameling van Eemnesser handwerkjuweeltjes, gemaakt tussen 1829 en 2000. Een kleine 30 merklappen zijn voor deze expositie beschikbaar gesteld om zo te laten zien wat er door de eeuwen heen ook in Eemnes is vervaardigd. Het is uniek dat merklappen uit één gemeente zo bij elkaar gebracht worden.

Om deze volkskunst vast te leggen voor de toekomst, heeft Desirée van Oostrum foto's gemaakt van de merklappen. In de komende afleveringen van ons kwartaalblad zullen we een aantal van deze foto's presenteren. We zullen er ook informatie bij geven, met name de betekenis van de initialen. We starten in dit blad met deel 1.

De opening van de tentoonstelling.

Dit is slechts een kleine selectie uit de bijzondere verzameling merklappen, die nog tot en met 17 september a.s. elke zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur te zien is in de Oudheidkamer, Raadhuislaan 2A in Eemnes.

Merklap anno 1860, gemaakt door Anna (Antje) van Wijk (1846-1922).
 JWW = Jan van Wijk (1798-1864), vader
 GVMPL = Geertje van Mispelaar (1805-1890), moeder
 NDC = Naatje de Graaf, de handwerkjuffrouw
 JDC = Jan de Graaf, vader van Naatje
 AT = Agatha Taling, moeder van Naatje de Graaf.

Merklap anno 1857, gemaakt door Theodora (Dirkje) Hilhorst (1845-1935), gehuwd met Jan Elders (1839-1917).

JHH = Jan Hilhorst (1814-1901), vader
 BO = Barbara Otten (1820-1894), moeder
 NDC = Naatje de Graaf, de handwerkjuffrouw
 JDC = Jan de Graaf, vader van Naatje
 AT = Agatha Taling, moeder van Naatje de Graaf

Merklap anno 1873, gemaakt door Petronella Makker (1860-1943), gehuwd met Gijs Hilhorst (1858-1942)

EM = Elbert Makker (1818-1892), vader

SB = Josina (Sientje) Bell (1824-1892), moeder

GZA = God ziet alles

NDG = Naatje de Graaf, de handwerkjuffrouw.

Merklap anno 1892, gemaakt door Wilhelmina van Barneveld (1869-1931) uit Leusden. Ze is in 1895 getrouwd met Arian van Woudenberg (1859-1943) uit Eemnes.

WVBV = Wilhelmina van Barneveld.

Merklap anno 1917, gemaakt door Belia van IJken (1910-1959) gehuwd met Jan van Veenendaal (1912-1985).

BvIJ = Belia van IJken (1910-1959), maakster.

Dit is een oefenlap.

Merklap anno 1980, gemaakt door Else van der Schaaf-Wever

R = Rom van der Schaaf

E = Else van der Schaaf-Wever

Bas, 25-6-1962 = Bas van der Schaaf, zoon

Matthijs, 8-4-1964 = Matthijs van der Schaaf, zoon

Marike, 20-4-1968 = Marike van der Schaaf, dochter

Merklap anno 1982, gemaakt door Kuintje Roodhart-Blom (1926-2006)
 t.g.v. het 25 jarig huwelijksfeest van Teus Roodhart (1930-1999) en Kuintje Blom (1926-2006).
 T = Teus Roodhart
 K = Kuintje Blom
 G = Gert Roodhart, zoon
 D = Dick Roodhart, zoon.

De Bekker als burgemeester van Eemnes geïnstalleerd

E.G. VAN IJKEN

Vorig jaar was het 50 jaar geleden dat op 5 januari 1965 de heer A.C.H.N.M. de Bekker als burgemeester van Eemnes werd geïnstalleerd.

Eind vorig jaar vond ik in een personeelsblad van januari 1965 van het Korps Rijkspolitie (waarbij ik ruim 28 jaar heb gediend) een artikel over de installatie van hem als burgemeester, waarbij de nadruk lag op zijn werk bij de toenmalige reserve-rijkspolitie. Het artikel is toen geschreven door de reserve-adjudant E. Kronenburg te Leiderdorp.

Hieronder volgt een gedeelte van het artikel.

RESERVE WACHTMEESTER DE BEKKER WERD BURGEMEESTER VAN EEMNES

“Het instituut der reserve rijkspolitie is nuttig en noodzakelijk en wordt door velen in bepaalde kringen onjuist beoordeeld.” Dat zei ons burgemeester A.C.H.N.M. de Bekker (58) van Eemnes, die per 1 januari als zodanig werd benoemd, in een gesprek dat wij in verband daarmee met hem hadden. En de heer De Bekker kan dat weten, want hij was 16 jaar reserve wachtmeester der rijkspolitie.

“Het is de belangrijkste taak van van de reserve-rijkspolitie om zo nodig hulp en bijstand te verlenen aan het beroepspersoneel of onder bepaalde dwingende omstandigheden zelf handelend op te treden, zodat iedere be-

dreiging van onze vrijheden of elke verstoring van de openbare orde door het wettig gezag de kop ingedrukt kan worden," zegt hij en naar de mening van deze burgemeester uit rijkspolitiekring kan het apparaat der reserve-rijkspolitie onschatbare diensten bewijzen wanneer ergens beroepspersoneel naar elders gedirigeerd zou moeten worden. "Hier ligt een dienende taak, die ondanks vaak drukke werkzaamheden van particuliere aard, vrijwillig wordt verricht met opoffering van vele vrije uren, maar in het belang van de gemeenschap", aldus de heer De Bekker, die verklaarde "met spijt de reserve-rijkspolitie te verlaten."

(Daarna wordt uitvoerig op zijn ambtelijke loopbaan ingegaan en wordt vermeld dat hij o.m. een medaille voor 10 jaar trouwe dienst heeft ontvangen.)

Zo werd de reserve-wachtmeester De Bekker eerste burger van Eemnes.

„Het instituut der reserve rijkspolitie is nuttig en noodzakelijk en wordt door te velen in bepaalde kringen onjuist beoordeeld." Dat zei ons burgemeester A. C. H. N. M. de Bekker (53) van Eemnes, die per 1 januari als zodanig werd benoemd, in een gesprek dat wij in verband daarmee met hem hadden. En de heer De Bekker kan dat weten, want hij was 16 jaar reserve wachtmeester der rijkspolitie.

„Het is de belangrijke taak van de reserve-rijkspolitie om zo nodig hulp en bijstand te verlenen aan het beroepspersoneel of om onder bepaalde dwingende omstandigheden zelf handelend op te treden, zodat iedere bedreiging van onze vrijheden of elke verstoring van de openbare orde door het wettig gezag de kop kan worden ingedrukt," zegt hij en naar de mening van deze burgemeester uit rijkspolitiekring kan het apparaat der reserve-rijkspolitie onschatbare diensten bewijzen wanneer ergens beroepspersoneel naar elders gedirigeerd zou moeten worden. „Hier ligt een dienende taak, die ondanks vaak drukke werkzaamheden van particuliere aard, vrijwillig wordt verricht met opoffering van vele vrije uren, maar in het belang

van de gemeenschap," aldus de heer De Bekker, die verklaarde „met spijt de reserve-rijkspolitie te verlaten." Waarschijnlijk zal de heer De Bekker even vastomlijnd en overwogen het burgemeestersambt vervullen. Deze geboren Vughtenaar weet precies wat er bij een gemeente omgaat. Sinds 1930 was hij namelijk werkzaam in de gemeente-administratie, eerst als volontair ter secretarie in Vuren (Gld.), later als tweede ambtenaar ter secretarie in Voorhout, waar hij in 1936 werd benoemd tot eerste ambtenaar tevens waarnemend gemeentesecretaris, ambtenaar van de burgerlijke stand, administrateur van het gemeentelijke waterleiding- en van het woningbedrijf.

Sinds 1 oktober 1947 was hij gemeente ontvanger van Voorhout, maar hij bleef waarnemend secretaris en met dispensatie van de Koningin mocht hij ook als ambtenaar van de burgerlijke stand blijven fungeren toen Voorhout tot meer dan 5000 inwoners was uitgegroeid. Voorts was hij mede-oprichter en vice-voorzitter van de Woningbouwvereniging Voorhout, mede-oprichter van de Sportvereniging Voorhout, 12 jaar lang dirigent van het gemengd zangkoor en ook nog reservist van de rijkspolitie.

Eemnes kreeg een man als burgemeester voor wie een dag kennelijk langer is dan voor vele anderen, een man met een veelzijdige ambtelijke, maatschappelijke en sociale belangstelling. Het ligt wel voor de hand dat de belangstelling er naar was toen de reserve-wachtmeester De Bekker als burgemeester werd geïnstalleerd. De luitenant E. Hubregtsen was aanwezig namens de commandant van het district Utrecht. De reserve-adjudant E. Kronenburg van het district Leiden bood namens het Sympathiefonds een boekwerk aan, dat met de medaille voor 10 jaar trouwe dienst de herinnering aan vele reserve-wachtmeestersjaren en tientallen oefenavonden levend zal blijken.

Burgemeester Jhr. Louis Rutgers van Rozenburg

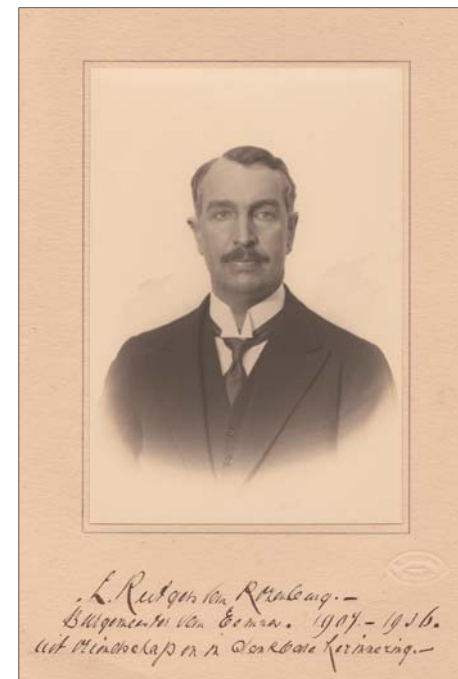
KORTE INTRODUCTIE

JAAP GROENEVELD

De HKE wilde in het kader van de herdenking van de Zuiderzeevloed 1916 ook de rol van burgemeester Rutgers van Rozenburg bij die vloed nader belichten. Daarnaast wilden we achterhalen wat voor mens hij eigenlijk was. Voor het eerste hadden we al een tekst van Harm Boerma die we hierna als tweede bijdrage zullen plaatsen. Contacten met kleinzoon Jhr. Eric Rutgers van Rozenburg leverden in de familie aanwezige herinneringen op, die zijn neef M.J. van der Molen vastlegde. Hierdoor leren we de mens Rutgers van Rozenburg beter kennen.

In die bijdrage komt burgemeester Rutgers van Rozenburg naar voren als iemand die graag in Eemnes verkeerde en hart voor de Eemnessers had in hun noden. Uit oude verhalen is bekend dat hij min of meer bevriend was met Peter Gieskens, die als bijverdienste stroopte. Regelmatig zou hij de familie Rutgers van Rozenburg van paling hebben voorzien en hij kwam er over de vloer.

De algemene achting voor deze burgemeester was groot. Op 28 mei 1907 werd hij geïnstalleerd als burgemeester van Eemnes. Aanvankelijk was hij tevens secretaris. Elke zes jaar werd hij herbenoemd tot hij met ingang van 1 januari 1936 ontslag vroeg. Belangrijke zaken of gebeurtenissen waarmee hij te maken had in deze functies waren onder andere: de aanschaf en inrichting van huis "Bellevue" als gemeentehuis in augustus 1907, de aansluiting op het elektriciteitsnet in 1914, de beperkingen en rantsoenering tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918), de Zuiderzeevloed in 1916, de aanleg van waterleiding in 1925 en de aanleg van de

Burgemeester Jhr. Louis Rutgers van Rozenburg (1877-1966) en zijn vrouw Henriëtte Elisabeth Barones van Hardenbroek van Lockhorst (1881-1977)

nieuwe Rijksweg 1 via de Witte Bergen. Ook heeft hij de algemene malaise van de zogenaamde Crisisjaren (1929-1936) meegemaakt in Eemnes. Tijdens zijn bestuur zijn de eerste polderwegen aangelegd en bestraat, mede als vorm van werkverschaffing.

Zijn rol bij de Zuiderzeevloed komt hier nauwelijks aan bod, zodat we die verdiepen met het artikel van Harm Boerma. Bertus Wouda, die recent zijn boek *Water-vluchtelingen, verzorgd én verguisd* over Bunschoten presenteerde is van mening dat Eemnes in februari 1916 door het krachtdadig en effectief optreden van burgemeester Rutgers van Rozen-

burg meer ellende bespaard is gebleven. Hij heeft dan ook niet voor niets de Watersnoodmedaille ontvangen.

Jhr. Louis Rutgers van Rozenburg Burgervader van Eemnes 1907-1936

M.J. VAN DER MOLEN

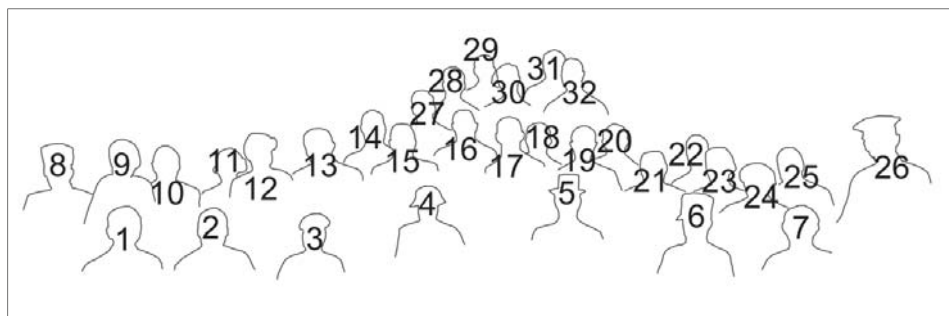
Wij wilden graag weten wat voor persoon Louis Rutgers van Rozenburg (1877-1966) nu eigenlijk was. Hij was burgemeester van Eemnes van 1907 tot en met heel 1935. De auteur van deze tekst, kleinzoon via Louis' dochter Ada, trok veel op met zijn grootvader en heeft zijn herinneringen voor de familie op schrift gesteld. Hij was bereid om enkele herinneringen aan te leveren in verband met onze herdenking van de Zuiderzeevloed van 1916. Van der Molen schrijft:

Hij was al zo lang burgemeester van het dorp, dat de meeste bewoners niet anders wisten. In 1916 had hij een lange nacht, met gevaar voor eigen leven, tussen de bewoners op de dijk gestaan. Gesjouwd met zandzakken om het water tegen te houden, dat Amersfoort al bijna had bereikt. Ze hadden het dorp met zijn vee, weilanden en landbouwgronden kunnen redden en daar ging het hem om. Het was een erebaan, die hem jarenlang meer kostte dan opleverde. Na twintig jaar kwam een standplaats vrij in een grote stad, maar hij verkoos te blijven waar hij zat, bij de mensen met wie hij lief en leed deelde. Zijn woonhuis stond 5 km van het Eemnesser gemeentehuis af, op de hoek van de Nassaulaan en de Prins Hendriklaan in Baarn. Hij liep 's morgens naar Eemnes de fiets aan de hand, om zich eenmaal ter plekke snel te kunnen verplaatsen. 's Avonds liep hij dan weer terug, want hij hield erg van wandelen en zo zag en sprak hij onderweg nog menig een. Van oorsprong een Amsterdamse jongen, vergroeide hij geleidelijk aan geheel met deze gemeente.

BIJSTAND

De meesten kende hij bij de voornaam en hij wist vaak hun kindertal en noden. Want het dorp was arm. Het boerenbedrijf was nog geheel handwerk en aan acht

Foto ter gelegenheid van het 25-jarig ambtsjubileum van burgemeester Rutgers van Rozenburg genomen op 19 mei 1932.

Zittend: 1. Bertus Groen (1890-1980); 2. Jhr. Louis (Loek) Rutgers van Rozenburg (1907-1995), zoon van de burgemeester; 3. Jkvr. Ada Mathilda Rutgers van Rozenburg (1909-2001), dochter van de burgemeester; 4. Henriëtte Elisabeth Barones van Hardenbroek van Lockhorst (1881-1977), echtgenote van de burgemeester; 5. Jhr. Louis Rutgers van Rozenburg (1877-1966), van 1907 tot 1936 burgemeester van Eemnes; 6. Jhr. Alfred Eric Rutgers van Rozenburg (1912-2010), zoon van de burgemeester; 7. Teus Stoutenburg (1876-1969), wethouder van Eemnes; Staand, vooraan: 8. Cees van Duijne (1870-1950), gemeenteveldwachter van Eemnes; 9. Jeanne Elianne Huijdecoper (1900-1989), gehuwd met Jhr. Herman Hendrik Röell; 10. Jhr. Herman Hendrik Röell (1899-1951), burgemeester van Breukelen, neef van de burgemeester (zijn moeder was Maria Henriëtte Rutgers van Rozenburg, getrouwd met Jhr. Cornelis Röell, eerder burgemeester van Eemnes); 11. onbekend; 12. Anna Clara Electa Walburga Barones van Harinxma thoe Slooten (1900-1976), gehuwd met Willem, Baron Röell; 13. Harmen Pas (1872-1936); 14. Willem, Baron Röell (1897-1971), neef van de burgemeester, zoon van Cornelis Röell en Maria Henriëtte Rutgers van Rozenburg; 15. Mijsdert Sel-denrijk (1877-1973); 16. Jan Hagen (1881-1950); 17. Daniël van Hoepen (1894-1984), gemeentesecretaris; 18. Hendrik Brouwer (1890-1978); 19. Willem van den Brink (1874-1955); 20. Aart de Bruijn (1879-1945); 21. Jhr. Jan Willem Rutgers van Rozenburg (1874-1956), broer van de burgemeester, burgemeester van Baarn (1916-1923); 22. onbekend; 23. Jo van Duijne (1905-??), dochter van de gemeenteveldwachter; 24. Magdalena van Duijne-Erasmus (1880-1976), vrouw van de gemeenteveldwachter; 25. onbekend; 26. Kees de Groot, Rijksveldwachter in Eemnes Staand, achteraan: 27. onbekend; 28. Frans van Duijne (1903-1986), gemeente-ambtenaar, zoon van de gemeenteveldwachter; 29. Jan Dop (1881-1954); 30. verm. Wijcherts, volontair ter secretarie; 31. Hendrik Eggenkamp (1874-1952), gemeente-opzichter; 32. Kaeso Fabius (1908-1986), burgemeester van Oostkapelle (1936-1945), Wisch (1947-1952) en De Bilt (1952-1971).

koeien en een tuintje had je je handen vol. Hij had de kleine haven al eens op eigen kosten laten uitdiepen. Voor het vissen op paling in de vaarten had je een vergunning nodig, maar velen stroopten illegaal voor eigen gebruik een maaltje bij elkaar. Zo ook Peter G. [bedoeld is Peter Gieskens / red.], die gesnapt werd en gesommeerd werd de volgende dag bij de burgemeester op het gemeentehuis te komen. Hij kreeg te horen dat hij een rijksdaalder moest meenemen, de gebruikelijke boete voor kleine vergrijpen, maar voor Peter het loon van een dag hard werken als knecht op een tuinderij. Op het gemeentehuis werd hem gezegd de jas in de gang op te hangen, alvorens bij de burgemeester binnen te gaan.

Daar kreeg hij te horen dat zijn visescapades niet door de beugel konden. Hij moest beloven het niet weer te doen en tenslotte moest hij de rijksdaalder aan de erbij aanwezige veldwachter afdragen. Terwijl deze verdween, had de burgemees-

Burgemeester Rutgers van Rozenburg ging deze weg naar het gemeentehuis, waar hij café "het Zwaantje" (links) passeerde. Deze Ansichtkaart verstuurde hij in 1927 aan dochter Ada (coll. HKE, verzameling Rutgers van Rozenburg).

gervader, die dol op paling was, natuurlijk niet weigeren en hij werd nog levend en wel in een emmer gedaan om de volgende dag gestroopt te worden. Maar 's nachts klonk er geratel in de bijkeuken. Hadden ze de achterdeur wel dicht gedaan? De burgemeester, gewapend met een stevige koperen kandelaar sloop de trap af. In de bijkeuken wachtte hem een omgevallen emmer en kroop een polsdikke paling op hem af. Een flinke klap met een blok hout voor de open haard beëindigde dit avontuur.

ter nog een paar slotopmerkingen, waarna de arme man weer kon vertrekken. Maar toen hij thuis zijn jas over de stoel gooide, rolde er – hoe kon dat nu – de rijksdaalder uit.

Toen na een paar dagen de toedracht de man duidelijk was geworden, bedacht hij een passend antwoord. Op een zomeravond werd er bij de burgemeester op de achterdeur geklopt en daar stond de vergunningloze visser met de dikste paling, die hij de laatste weken had gevangen. Dit geschenk kon de bur-

Gerrit van K. was petroleumventer. Zijn kar werd getrokken door een klein paardje. Op een dag zag de burgemeester hem zelf de kar moeizaam langs de huizen voortduwen. Desgevraagd bleek het paardje te zijn overleden en geld voor een nieuw dier had Gerrit niet. 'Hoeveel dan wel?', vroeg de burgemeester. "De helft", zei Gerrit. 'Dan schiet ik je de andere helft voor', zei de burgervader, wel wetend dat hij het geld waarschijnlijk niet gauw terug zou zien. Dol dankbaar vond Gerrit een nieuw trekpaardje en als hij zijn weldoener tegenkwam, sloeg hij het beest met de vlakke hand stevig op het achterwerk met de uitroep: 'die bil is van jou, burgemeester, maar de andere is van mij'.

GEKWETSTE KONINGSGEZINDHEID

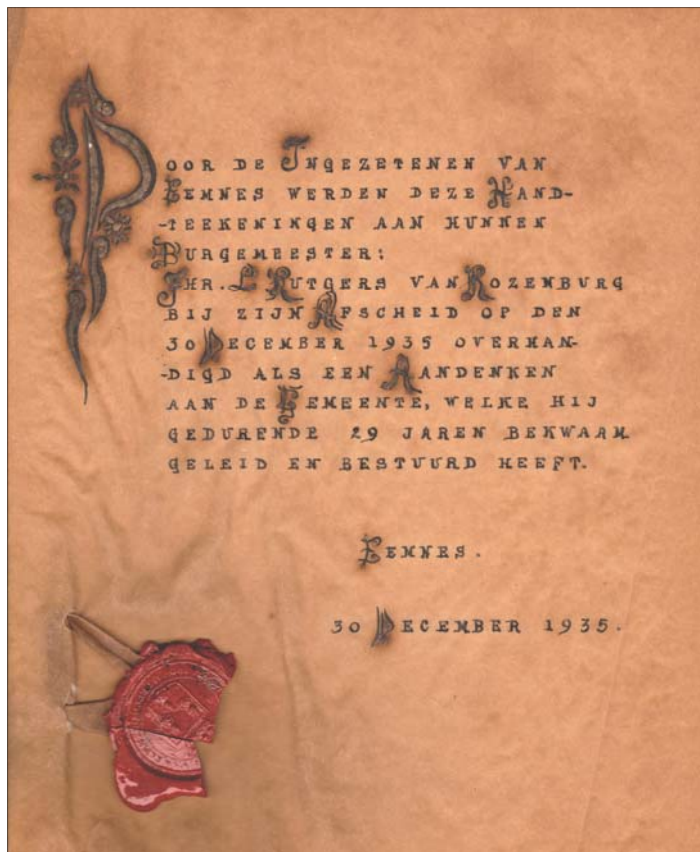
De familie van burgemeester Rutgers van Rozenburg was zeer koningsgezind en toen dan ook eens een uitnodiging kwam van het Hof om met een aantal andere burgemeesters uit de provincie, ter gelegenheid van Nieuwjaar, Hare Majesteit koningin Wilhelmina op paleis Soestdijk de hand te schudden, ging Louis daar dan ook enthousiast op in.

Eén van de andere genodigden was zijn broer Jan Willem, zijn collega die van 1916 tot 1923 burgemeester van Baarn was. In afwachting van het langslopen van de koningin hadden de broers zich links en rechts van alle anderen opgesteld, alwaar een ceremoniemeester hen zou voorstellen.

De koningin begon bij de broer en hoorde de ceremoniemeester zeggen: 'Majesteit, dit is burgemeester Rutgers van Rozenburg uit Baarn'. Vervolgens kregen de anderen een hand tot ze bij 'onze' burgemeester angekommen waren. 'Majesteit, dit is burgemeester Rutgers van Rozenburg uit ...'. 'Ja, ja,' onderbrak de koningin hem, 'die heb ik al begroet'. Ze stak de hand niet uit, draaide zich om en liep terug naar de paleisdeur. Aangezien deze koningin nooit tegengesproken wenste te worden, durfde de ceremoniemeester dat in dit geval ook niet te doen en liep hij gedwee achter haar aan naar binnen.

Voor onze burgemeester een grote teleurstelling. Tevens voor alle betrokkenen onbegrijpelijk, omdat toch niet in te denken was dat de eerste broer na de begroeting snel omgelopen zou zijn om nog eens aan de andere kant te staan. Daar is binnenskamers nog lang over nagepraat.

Perkamenten dekblad voor de vele handtekeningen van Eemnessers ter gelegenheid van het afscheid van burgemeester Rutgers van Rozenburg, gedateerd 30 december 1935, die aangeboden werden in een versierde leren omslag (coll. HKE, verz. Rutgers van Rozenburg)

BURGEMEESTER IN RUSTE

Ook voor hem brak op een gegeven moment de tijd aan om met pensioen te gaan. Maar wanneer hij, zelfs na twintig jaar, nog eens door 'zijn dorp Eemnes' fiets- te, waar hij inmiddels al twee opvolgers had gehad, werd hij al snel herkend en riepen de mensen naar elkaar: 'Daar heb je de burgemeester!!'

Toen hij tachtig jaar werd en aan huis een receptie hield, kwam een jonge boer uit zijn vroegere gemeente hem hartelijk felici-

teren en eindigde met de woorden: 'Burgemeester, wanneer U negentig wordt, hoop ik u weer geluk te mogen wensen!' Waarop Rutgers van Rozenburg zei: 'Jonge vriend, wanneer je gezond leeft en op tijd naar bed gaat, moet je dat kunnen halen!' Die tweede gelukwens heeft helaas niet meer plaats gevonden. Tot op het laatst bij zijn volle verstand en vol humor, overleed de burgemeester in 1966 rustig en tevreden, 89 jaar oud.

Burgemeester Rutgers van Rozenburg HELD VAN DE ZUIDERZEEVLOED 1916 IN EEMNES

HARM BOERMA

In zijn vergadering van 20 maart 1916 besteedt de gemeenteraad van Eemnes nog eenmaal aandacht aan de watersnood door burgemeester jhr. L. Rutgers van Rozenburg 'hulde te brengen voor diens beleidvol optreden' in januari. J. (Jan) van 't Klooster (1855-1922), de oudste wethouder, vatte het in één zin samen: 'Dat de ramp niet verder is uitgebreid, is voor een groot deel te danken aan het beleid van de burgemeester.'

Rutgers van Rozenburg werd voor zijn optreden bij de hulpverlening bij Koninklijk Besluit van 22 januari 1917 onderscheiden met de Watersnoodmedaille, voluit het 'Onderscheidingsteken ter erkenning van uitstekende daden bij watersnood verricht'. De medaille dient, zo stelt het besluit, als beloning van ijver, moed, beleid en zelfopoffering, betoond bij gelegenheid van watersnood.

Het stroomgat aan het eind van de Meentweg, waarin aangevoerde balken als luciferhoutjes braken.

Één van de twee auto's (L-1057 en L-1079), die burgemeester Rutgers van Rozenburg sinds 1911 bezat, met hemzelf achter het stuur voor het huis te Baarn. Mogelijk is deze auto gebruikt voor het vervoer van balken. NB: de kentekens waren persoonlijk (coll. Rutgers van Rozenburg).

Van de ijver, moed, beleid en zelfopoffering door de burgemeester betoond, vinden we niet alleen sporen in de kranten uit die tijd:¹

‘De burgemeester was van den vroegen morgen tot den laten avond in de weer om met raad en daad behulpzaam te zijn.’ (*De Gooi- en Eemlander*, 15 januari 1916)

‘De burgemeester der gemeente verleende persoonlijk hulp en maakte zich in de voor de ingezetenen zoo angstige dagen, zeer verdienstelijk.’ (*De Tijd*, 17 januari 1916)

‘t Is hier de plaats om woorden van hulde en dank te brengen aan jhr. L. Rutgers van Rozenburg, burgemeester dezer gemeente en voorzitter van 't waterschap Eemnes. Zoodra hij in den bangen nacht van Donderdag op Vrijdag² te Baarn verwittigd werd van de omstandigheden, waarin z'n gemeente verkeerde, gunde hij zich den tijd niet tot behoorlijke kleeding, maar snelde in zijn auto naar de bedreigde punten en door raad en daad moedigde hij de menschen aan om 't gevaar zooveel mogelijk te keeren. Midden in den nacht spoedde hij zich naar 't kamp te

De watersnoodmedaille (coll. Rutgers van Rozenburg). Links beeltenis met randschrift ‘WILLEM III KONING DER NED.G.H.V.L.’ (= Nederland en Groot-Hertog van Luxemburg); rechts randschrift ‘WATERSNOOD VAN 1916’, gegraveerd ‘DE KONINGIN AAN JHR. L. RUTGERS VAN ROZENBURG’.

Laren om de hulp van de militairen in te roepen en zijn roepstem was niet te vergeefs. De krachtige medewerking der soldaten heeft veel onheil voorkomen. Onvermoeid bleef de burgemeester nacht en dag werkzaam. Een enkelen keer was hij verplicht, door koude en vermoeienis uitgeput, zijn toevlucht te nemen bij een der bewoners om zich eenigszins te verwarmen en een kop koffie te gebruiken. Een goede maatregel was het van hem om zondagavond de herbergen om 7 uur te doen sluiten.’ (*De Gooi- en Eemlander*, 19 januari 1916)

Ook ooggetuigen van de ramp spreken na bijna zeventig jaar nog met ontzag over hun burgemeester, wanneer zij door Henk van Hees worden geïnterviewd:³

‘De Burgemeester was in drie nachten niet op bed geweest.’ (Cornelia van Ijken in een brief aan haar broer en zus d.d. 19 januari 1916)

‘Onderweg kwamen wij de burgemeester Rutgers van Rozenburg tegen, zijn auto afgeladen met bielsen om de gaten te dichten.’ (Mart van der Poel-Voskuilen in een brief aan Historische Kring Eemnes, jaren '80)

‘Zware balken, die in de toren stonden, werden door de Burgemeester Jhr. Rutgers van Rozenburg, op zijn eigen auto naar de plaats van de doorbraak gebracht.’ (Brief Jan Manten sr. aan Historische Kring Eemnes, 1983)

Het belang van de maatregel om de herbergen te sluiten wordt duidelijk in de raadsvergadering van maandag 31 januari. Raadslid Seldenrijk vestigt bij de rondvraag de aandacht op het feit, dat bij brand en overstroming dikwijls te veel drank gebruik wordt en daarom wenst hij in een volgende vergadering het voorstel te doen om bij die gelegenheden de herbergen te sluiten. Eén van de leden wilde daar al eerder mee beginnen, als men dacht dat er een vloed zou komen: ‘Dan heeft men flinke en normale mensen nodig om mee te helpen’. Het voornemen van Seldenrijk werd nog staande de vergadering tot voorstel omgesmeed en met algemene stemmen aangenomen. (De Gooi- en Eemlander, 5 februari 1916)

Behalve de burgemeester werd ook rijksveldwachter W. van Apeldoorn in Eemnes met een zilveren medaille onderscheiden. Evenals kapitein Tydeman (zilver), die het bevel voerde over het detachement militairen dat Eemnes te hulp schoot en tweede luitenant J.J. Six Dijkstra (brons).

NOTEN

1. W. Fecken, ‘Krantenberichten over de Watersnood’ in: *Historische Kring Eemnes*, 8 (1986) 1, p. 4-15. NB: tegenwoordig ook te vinden op delpher.nl, website met gedigitaliseerde kranten.
2. In de tekst staat abusievelijk Zaterdag.
3. H. van Hees, *De Watersnood van 1916 in Eemnes*, themanummer van *Historische Kring Eemnes*, 8 (1986) 1, interviews en andere informatie op p. 16 en verder.

INTERVIEW MET MEDEWERKER HKE Emmy Peek-van Beijeren

BERT SNEL

Hoe lang ben je al betrokken bij de Historische Kring Eemnes?

Al ruim 30 jaar incidenteel betrokken en al weer 10 jaar aan het werk als gastvrouw in de Oudheidkamer.

Hoe en waarom ben je meer voor de HKE gaan doen?

Ik ben geboren en getogen in Eemnes en opgegroeid aan de Meentweg. We zijn in de barre winter van 1963 getrouwd en het was toen op 9 januari nog kielekiele of de Meentweg sneeuwvrij was.

We gingen i.v.m. Piet zijn werk weg uit Eemnes om in Odijk te gaan wonen. Later ging Piet in Laren werken en gingen we daar wonen. Piet ging in de jaren '80 helpen bij het Eemnesser Dorpsjournaal en ik deed wel eens wat hand- en spandiensten voor hem.

Zo kwamen we in contact met de Historische Kring Eemnes.

Later verhuisden we weer naar Eemnes en daar hebben we nooit spijt van gehad. Toen wilde ik wel wat meer gaan doen, en ik ben nu al bijna 10 jaar gastvrouw in de Oudheidkamer. Ook help ik bij de catering bij bijzondere gelegenheden, zoals vrijwilligersavonden, Nieuwjaarsreceptie en Openingen van tentoonstellingen. Daarnaast is het leuk om samen de namen te vinden op oude foto's.

Heb je nog andere hobby's?

Ik doe ook al ruim 35 jaar vrijwilligerswerk bij de R.K. Sint-Nicolaas Parochie. Naast helpen bij de schoonmaakploeg ben ik ook gastvrouw. Ook doe ik wel bezoekwerk. Ik ben begonnen met kraambezoeken maar de laatste jaren hou ik me meer bezig met het bezoeken van de ouderen van de parochie. Daarnaast hou ik

van fietsen en wandelen. Ook hou ik al ruim 30 jaar met veel plezier een dagboek bij, en schrijf zo mijn eigen familiechroniek!

Waarom raad jij anderen aan om zich ook in te zetten voor de HKE?

Je ontmoet heel veel mensen en er ontstaan vaak hele leuke gesprekken. Ook is het mooi om je samen te verdiepen in de historie van Eemnes. Verder heb je als gastvrouw soms hele leuke gesprekken over het onderwerp van een tentoonstelling. Door al die verschillende contacten kom je heel veel te weten en kan je ook anderen daar over vertellen. Maar bovenal is het een hele gezellige en enthousiaste club mensen, die als vrienden met elkaar omgaan. Ik zou dus zeggen, ga ook wat doen daar, en meld je aan als vrijwilliger!

Leuk vrijwilligerswerk doen?

WORD GASTVROUW OF GASTHEER IN DE OUDHEIDKANER

Minstens tweemaal per jaar maar liefst vaker.

Wat houdt het in?

Op zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 bezoekers ontvangen in de Oudheidkamer van de HKE met een kopje koffie of thee.

Geïnteresseerd?

Bel de voorzitter, Liesbeth Lemckert, tel. 035-531 19 13
of mail haar: ne.lemckert@planet.nl.

Koninklijke onderscheiding voor Rom van der Schaaf

Koningsdag 2016 was een bijzondere dag voor Rom van der Schaaf. Hij werd naar het Eemnesser gemeentehuis gelokt en kreeg daar vervolgens uit handen van burgemeester Roland van Benthem de versierselen opgespeld, die horen bij de onderscheiding "Lid in de orde van Oranje-Nassau".

Rom heeft vooral zijn sporen verdiend binnen onze Historische Kring. Jarenlang was hij onze accurate secretaris. Daarnaast schreef Rom vele artikelen voor ons blad. Daarvoor deed hij deskundig onderzoek. Zijn specialiteiten werden het Eemnesser agrarisch leven en de Ocrietfabriek. Rom schreef over deze fabriek niet alleen prima artikelen, hij hield ook een lezing en organiseerde een drukbezochte expositie. Hij hield er de bijnaam "Mr. Ocriet" aan over.

Rom werkte vele jaren bij Philips in Hilversum. Hij heeft enorm veel werk verzet voor het tot stand komen van het boek "Overschakelen", waarin de historie van bepaalde onderdelen van dit bedrijf is vastgelegd. Zo konden de nodige wapenfeiten aan Rom toegeschreven worden zodat zijn "lintje" verdiend is.

We willen Rom van harte feliciteren met zijn onderscheiding.

Namens het bestuur van de HKE

Henk van Hees

Burgemeester Roland van Benthem speldt Rom van der Schaaf de versierselen op die horen bij de onderscheiding.

ADVERTEERDERS:

Autocentrum Eemnes
Eemoptiek
Eric Hoofd schildersbedrijf
De Kaasschuur
Garage Koot
Hoveniersbedrijf Ben Makker
Groentespecialzaak Lekker Gezond
KringloopCentrum Eemnes
Notariskantoor mr. W.A. van der Sluis
Welkoop, Groen & Doen

SPONSORS:

Gooiland Beveiliging B.V. – Eemnes
Adrie Hoogland Vastgoed B.V. – Eemnes
J. van Ijken B.V. Oude Bouwmaterialen
Vrienden van de Oudheidkamer

De Historische Kring Eemnes is een door de Belastingdienst erkende Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), waardoor belastingvrije schenkingen aan de vereniging kunnen worden gedaan.

Van onze vrienden moeten we het hebben!

‘Vrienden’ vervullen stille wensen van de HKE

Voor minimaal 15 euro p.j. kunnen leden
‘vriend’ worden van de Oudheidkamer.

Vraag inlichtingen of geef u op bij:

J. Frantsen, 035-5310442

VRIENDEN VAN DE OUDHEIDKAMER

INLEVEREN KOPIJ

Kopij

- handgeschreven of getypt in overleg met redactie,
- op drager (met afdruk) en illustratiemateriaal naar J. van Gelder, Herderstasje 12,

- per e-mail (tekst) aan: hke-lay-out@ziggo.nl

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 augustus 2016.

Zuidersingel 4
3755 AZ Eemnes
035 538 08 08

Openingstijden:
Ma: 11.00-17.00 uur
Di-Za: 10.00-17.00 uur

Gratis ophaaldienst 0800 574 64 54

KringloopCentrum Eemnes

WWW.KCEEMNES.NL

VERHUISD

**ORIëntEREND
GESPREK (30 MIN.)
GRATIS**

NOTARISKANTOOR EEMNES

Mw. MR. W.A. VAN DER SLUIS – BONT

LAARDERWEG 19 – 3755 AK EEMNES
TELEFOON (035) 533 67 04 FAX (035) 533 67 05
INFO@NOTARISVANDERSLUIS.NL WWW.NOTARISVANDERSLUIS.NL

HOVENIERSBEDRIJF

ROERDOMP 18
3755 GH EEMNES
T: 035-5311332
M: 06-51447934
E: BENMAKKER@PLANET.NL
W: BENMAKKER.NL

UW MAKKER IN DE TUIN
TUINONTWERP AANLEG
ONDERHOUD SIERBESTRATING